Ն՝ 216 ՄԱՐԹ 23 ԲԷՆԶՇԷՆՊԻՀ 1878

ԹԷՐՃԷՄԱՆԸ ԷՖԷՐԵԱՐ

ԱՊՕՆԷ ԳԻՅԱԹԼԱՐԸ

ՕԹԱՄՊՕԼ ԻՉԻՆ

Պիր սէնէլիք . . . . . 250 ղրուշ
Ամբ այլըգ . . . . . 150 »
Իւչ այլըգ . . . . . 70 »
Գայիմէ 100 ղրուշ հիսապիյլէ։

ՎԻԼԱՅԱԹ ԻՉԻՆ

Պիր սէնէլիք . . . . . 350 ղրուշ
Ամբ այլըգ . . . . . 170 »
Իւչ այլըգ . . . . . 90 »
Գայիմէ 100 ղրուշ հիսապիյլէ։
Բօսնա իւճրէթի տախիլ տիր։

Մէվլանիքի էճնէպիյէտէ վէ գայիմէ Ֆէտավիւլ իմմէյէն վիլայաթտա, ապօնէ պէտէլի վէ եախօտ բօսնա իւճրէթի, սիրքէյի խալիսէ օլարագ ախզ օլունանագ տրր։

1 ղրուշլուգ գայմէ

ՄԷՎԼԱՏՏԸ ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ ԻԼՄԻՅԷ ՎԷ ՏԻԼԻՅԷ

ՎԷ ՍԱԻՐԷՅԻ ՃԱՄԻ ԵՎԷՎՄԻ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

ՌԻԼԱՆԱԹ ԳԻՅԱԹԼԱՐԸ

Պէհէր սաթրը իչիւն

1 ինճի վէ 2 ինճի սահիֆէլէրէ 10 ղ։
3 ինճիւ սահիֆէյէ . . . . 6 »
4 ինճիւ սահիֆէյէ . . . . 4 »
Գայիմէ 100 ղրուշ հիսապիյլէ։

ԻԽԹԱՐ. Պանգա, Շիրքէթ վէ ումրէտու սարրաֆլիյէյէ այիտ օլան իլանատանը պէհէր սաթրը իչիւն,

2 ինճի վէ 3 ինճի սահիֆէլէրէ 6 ղ։
4 ինճիւ սահիֆէյէ . . . . 4 »
Լիրա 100 ղրուշ հիսապիյլէ։

Մէվատտը նաֆիայա տայիր մու պահասան մէճճանէն գպարել օլունուպ, պիլ իֆթիխար ֆէրճ իտիլէճէք տիր։

1 ղրուշլուգ գայմէ

Իտարէխանէսի Օթամպօյտա Ֆիւրրմի խանրնտա նումէրօ 7 տէ վէ Մարպուտաղ էնկէ մէգրիւր խանտա նումէրօ 26 տա տրր։ — Ղազէթամզդա այիտ բեռաֆֆէյի մէվատ հաղգընտա, տօղրուտան տօղրույա իտարէխանէմիզտէ Տիգրան աղա ճիվէլէկեանա միւրաճաաթ օլունմասը յազըմ կէֆեհէկի կիպի, բեռաֆֆէյի մէրեաթիպին տախի անրը նամբնտ կէօնտերիլմէսի իգթիզա իտեր։

ԱՍԻԹԱՆԷ 23 ՄԱՐԹ

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Աժանս Հավաս

Պէր սպրահ ալընան Բէլէկրաֆլար։

Վիէննա 31 մարթ։

Ֆէնէրալ Ինկանթիէֆին մէմուրիէթինտէ մուվաֆֆագ օլմասը-ղը սահիհէյէյօր։ Միշարիլէյհ ֆէնէրալ պուրատան հարէքէթ իթտի։

Լօնտրա 31 մարթ.

Լօրտ Սալիզպըրիին խարիճլեէ նէզարէթինէ թայինի մուհագ-գագ օլաուղու թէէմին իտիլիյօր։

Ամերիգանըն Ինկիլթերրաեա մէնսուպ օլան Հալիֆաքս նամ շէհրինտէքի թօքճու ասքերի, Ինկիլթերրաեա կէլմէք էմրինի ալմըշ տրր։

Լօնտրա 2 Նիսան։

Պու կիւն Դրալիչանըն թահթը քիասէթինտէ օլարագ պիր վիքէլա մէճլիսի ադտ օլունտու։

Բէլ Մէլ Գազէթ նամ ղազէթա խապէր վէրիեօր քի, Ավսթրիա տէվլէթինին Լօնտրա սէֆիրի Գոնդ Պէյսթ, Վիէննաեա միւթէվէճճիհէն աբանսըզ Լօնտրատան հարէքէթ իթմիշ տիր, վէ կէօրիւնիւր քի բէք լուզումու պիր իշ իչիւն տիր։

Վիէննա, 3 Նիսան

Բօլիթիչէ Գօրէսբօնտէնց ղազէթասը Պուքրէշտէն ալարագ ա-թիէէքի թէլէկրաֆը տէրճ իտէ-եօր։ — «Մէպուսան գամարասընըն պիր խաֆի իճթիմաընտա, բրէնս Կիգա վէ Մ. Սթուրզա իճ-րա իթտիրլերի մէմուրիէթ հագ-գընտա շիֆահէն մարիմաթ վէր-տիլէր։ Ինկիլթերրա, Պէսարապի-անքն Ռուսիաեա թէրքի մէսէլէ-սինտէ, Ռումանիանքն շիմտիքի մէպլէքինտէ տէվամ վէ ըսրար իթ-մէսինի թավսիէե իթմիշ։ Ասթ-ըմա տախի, պու մէսէլէնին Էվ-ըօրա տէվլէթլերի մարիֆէթիլէ թէսվիէսի թարաֆընտա պու-լունմուշ տուր։

Բէչթա, 3 Նիսան

Մէպուսան գամարասընտա, Մ. Պանիիսկ, Ռումանիանքն թէմա-մամիյէնի միլքիէսի լէյհինտէ, (Եանի Պէսարապիանքն Ռուսիա-եա թէրքի ալէյհինտէ) պիր սիւ-ալ իրատ իլլէտի։

Բարիս 2 Նիսան

Ֆրանսըզ ֆոնտօ 107 62 1/2
Օսմանլը գնսօլիտէսի.
աչըլտը 7 80
գաբանտը 7 75
Ռումելի չըմէնտիֆերի 27
Լօնտրա 2 Նիսան
Ինկիլիզ գոնսօլիտէսի 94 1/2
Օսմանլը »
աչըլտը 7 3/4
գաբանտը 7 13/19

ՏԱԽԻԼԻՑԷ

ԻՆԿԻԼԹԷՐՐԱ ԳԸՐԱԼԻՉԱՍԸՆԸՆ ՊԼԵԱՆՆԱՄԷՍԻ

Ֆիւնքի Ֆրանսըզճա ղազէթա-լարտան պաղըլարը, Ինկիլթերրա գըրալիչասընըն պէեաննամէսինէ տայիր պաղը ըէսմի վէ խուսուսի թէլէկրաֆլարընն վէրտիքլերի խիւ-լասայը տէրճ իտիեօրլար։ Պու խիւլասայա նազարէն, գըրալիչա հաղրէթլերի նուրթգունաա աէեօր քի, «Շարգ իշլէրինին աղըր պիր հալ քէսպ իթմիշ օլմասընա մէպնի, ասայիշին իպդասը վէ ին-կիլիզ մէնաֆիինին մուհաֆազասը իչին պաղը թէտապիր իթթիխա-ղընա լուզում կէօրիւնմիւշ տիւր։ Իշլէրին պու հալի, բարլամէնթին միւզաքէրաթընտա քէշֆ ու թայ-էին գէլընան ահվալը միւշքիլէ-տէն օլմաղլա, գրալիչա հաղրէթ-լերի, իհթիյաթ ասքէրինին վէ ասաքիրի միլլիեէ իհթիյաթընըն վէ եախօտ պունլարտան պիր գըս-մընըն սիլահ ալթընա ալընմասընա տայիր էմր վէրէճէք տիր. վէ չու գարարընը բարլամէնթին իքի գա-մարալարընա թէպլիղ իթմէյի միւ-նասիպ ատտ իթմիշ տիր։»— Գրա-լիչա հաղրէթլերինին պու նուրթ-գու իւզէրինէ, էօնիւմիւզտէքի բազար իրթէսի կիւնիւ բարլա-մէնթատ միւզաքէրէ պաշլայաճագ տրր։

Թէրճէմանը Էֆէնտի։ Պու պէեան-նամէնին սուրէթինի վէ եախօտ խիւլասայը մաալինի Աժանս Հա-վաս գումբանեասը հէնուզ պա թէլէկրաֆ վէրմէմիշ օլտուղու ճիհէթլէ, շիմտիյէ գատար եա-զըլան խիւլասալարտան պէօյլէ պիր էհէմմիյէթլի վէ հէր պիր քէ-լիմէնին ալթընտա, պէօյիք մա-նալար պուլունապիլէճէյի զէման-տա, պու խիւլասալարտան պիր ֆիքրը իսթիխրաճ իտիպ սէ, պիւ-թիւն էմրօքանքն աֆէթէ տիւշար օլաճաղընը վէ եախօտ, սուլհ ու սալահ հէր թարաֆտա թահթը թէէմինէ ալընաճաղընը հիւքմ իթմէք բէք չաբուք իլէրի վար-մաղ օլաճաղընտան, իհթիյաթը էլտէն պրագմամաղ իգթիդա իթ-միշ իսէ տէ, բէք չօղլարընը հիւք-միւ կիպի, պու կիւն եարքն ին-կիլթերրատան թօր վէ թիւֆէնք սէտալարը իշիտիլիր կիպի, ալէմի վէլվէլէյէ վէրմէքլիյի տէ, թաս-վիպ իտէմէյիզ։ Պինայէն ալէյհ պու նուրթգուն Բարլամէնթատա-նէ վէճհ իլէ գապուլ օլունաճա-ղը վէ վուգուաթըն հարպ թա-րաֆտարլարընը մէ եօգսա սուլհ թարաֆկիրէրինի մի թաստիգ ի-տէճէյինէ ինթիզար իթմէլիյիզ։

Իշպու պէյաննամէ հագգընտա վագթ ղազէթայը միւթէպէ-րի տէյօր քի, «պու հալէ նա-զարէն տահա պէյաննամէ նէյը «օլունմաղտան մուգատտէմ պու-«նու պիր իլանը հարպ մուգատ-«տէմէսի ատտ իտէնլէրին ֆիք-«րինի ըէտտէ քիմսէ միւգթէտիր «օլամայաճագ տրր, զանն իտէ-ըիզ։»

Էյի քի եալընըզ՝ զանն իտիյօր, զիրա Լէվանթ Հէրալտ իլէ սայըր ղազէթալար պու պէյաննամէյի մէմուլ օլանտան բէք ազ մուհա-ըէպէյ միւսաիտ կէօրիւյօրլար, վէ վագտա սուլհու ումումիտէն պահս իտէն պիր պէյաննամէ նասը իլանը հարպէ մուգատտէ-մէ ատտ օլունապիլիր. պու, վ-էքնա մախսուս պիր մանթըգ տրր քի, պիզ տէ պունու մէքթաթի-պի բիւչտիյէլերտէ տէրս վէրիլէն-լերտէն օլմամալը զանն էտէրիզ։

—

Զաթը հաղրէթի բատիշա-հինին տավէթի մախսուսէսի իւ-զէրինէ, Ալմանեա սէֆիրի բրէնս Բայս ճէնապլէրի, սէֆարէթխա-նէ պիրինճի թէրճէմանը մայէթ-լերինտէ պուլունտուղու հալտէ, պու ախշամմապէյնի հիւմայուն-տա թաամ իտէճէքլեր տիր։

—Ռուսթրիա տէվլէթինին Ցէր-սատտէթ սէֆիրի Գոնթ Զիչի կէ-չէն կիւն մապէյնի հիւմայունա կիտիպ, իմբէրաթօր Ֆրանսա ժո-զէֆ հաղրէթլերինին, բէտէրինին վէֆաթընա տաիր խաթթը տէս-թիյէ եազմըշ օլտուղու պիր նա-մէյի զաթը հաղրէթի բատիշա-հիյէ թագտիմ էթմիշ տիր։

—Ֆրանսա սէֆիրի Մ. Ֆուր-նիէ նամընա օլարագ, խարիճիյէ նազիրը Սաֆվէթ բաշա հաղրէթ-լերի թարաֆընտան պու ագշամ պիր զիաֆէթ քէշիտէ օլունաճագ տրր։

—Լօրտ Սալիզպըրինին Ինկիլ-թէրրա խարիճիյէ նէզարէթինէ թային գէլընը, իճրայի մէմու-րիյէթէ պաշլատըզընը խապէրի ըէսմիսի տիւնքի կիւն Սթամպո-լա վարիտ օլմուշ տուր։ Ինկիլ-թէրրա գանունլարընճա, պէօյլէ պիր խարիճիյէ նազիրը իսթիֆա վէ ինֆիսալ իյլէտիյի զէման եէ-րինէ խալէֆի թային օլունունճա-եա տէկին միհրինի մուհաֆազա իթմէսի լազըմ կէլիպ, տիւնքի խապէրի ըէմի Լօրտ Տերպիին-միհրինի Գրալիչա հաղրէթլերինէ իատէ վէ թագտիմ իյլէմէսինի վէ Լօրտ Սալիզպըրինին տախի օ միհրի հիմիլ օլմասընը պէյան ի-տէյօր։

— Սէլանիք թարաֆլարընտա ղուհդուր իտէն պաղը գարըշըգ-լըգլարընը Պուլկարիսթան թարաֆ-լարընա սիրայէթինի մէն իթմէք իչիւն ժէնէրալ Սգօպէլէֆին գօ-մանտասը ալթընտա օլարագ օն պիրինճի վէ օն սէքիզինճի գօլ օրտուլարընը օ թարաֆլարա կիթ-մէք օլտուղու խապէր վէրիլի-յօր։

Տիւնքի Ֆրանսըզճա ղազէթա-լարտան պաղըլարընը տէրճ իթ-տիքլերի պիր խապէրէ կիօրէ, մու-գատտէմա իմբէրաթօր հաղրէթ-լերինին մայէթինտէ պուլունմուշ օլուպ, Ռուսիաեա ավտէթլերին-տէ կրան տիւգ հաղրէթլերինին մայէթինէ վէրիլմիշ օլան խասսա նէֆէրաթընտան վէ իչ պայարեա թօրտան վէ 3—4 թապուր բիա-տէ ասքէրինտէն իպարէթ օլան պիր մէգտար Ռուս ասքէրի, Օ-տէսաեա ավտէթ իթմէք իչիւն էմր ալմըշ, վէ հավա միւսաաէ-թիտիի հալտէ պու կիւն եարքն Ռուսիա գումբանեասը վաքօրլա-ըընա պինէրէք, Ա. յա Սթէֆանօս-տան հարէքէթ իտիճէքլեր տիր։

—Բազար իրթէսի կիւնիւ կրան տիւգ Նիգօլա արապա իլէ Սթամ-պօլտա կէզինմիշ, վէ սայր կիւնիւ տախի Ալմանեա սէֆարէթխանէ-սինէ կիտիպ, կրանտ Տիւչէս Սա-քըս Վէյմար հաղրէթլերինէ ըէս-մի վիտայը իճա իթմիշ, վէ ագ-շամ իւսթիւ վաքօրու մախսուսույ-լա Ա. յա Սթէֆանօսա ավտէթ իյ-լէմիշ տիր։ Կրանտ տիւգ հաղրէթ-լերի, կէզինմէք իւզրէ տիւնքի կիւն տախի Պէյօղլունա չըգմըշ իսի։

—Իզմիրտէն եազըլըգընա կէօ-րէ, Ինկիլթերրա գրալիչասընըն մախսուսու վէ Սուլթաննամզըրհ-ըընն գօմանտանը տիւգ տ'Էտիմ պուրկ, Ինկիլթերրաեա ավտէթ իթմէք իւզրէ Իզմիտ լիմանընտան հարէքէթ իթմէսինտէն ագտէմ, Էրմինի ըսուհպան թագըմ թա-րաֆընտան պաղը զէվամ միւշա-ըիլէյհին նէզտինտէ պիլ ադիմէ ըէսմի վիտայը իճրա իթմէք իւզ-ըէ միւշարիլէյհ իչին պաղը տու-ալար իթմիշլեր տիր. Իզմիտ Ռում մէր բիագօքսու օարալըգ Իզմիտ-տէ պուլունմամաղլա, պու ըէսմի վիտայը իճա իթմէք իչին Ռում ըուհպանընտան քիմսէ կիթմէմիշ օլտուղունտան տիւգ տ'Էտիմպուրկ Իզմիտաէ Ռում ըսուհպանը եօգ-մը տրր տէյի սիւալ իթմիշ։

—Թահթը բիասէթի հաղ-ըէթի բատիշահիտէ օլարագ ղա-յէթ միւքէմմէլ պիր գօնսէր վէրիլէճէք օլմաղլա, խապէր ա-լընտըզընա կէօրէ, տէվլէթլու Սախտ բաշա հաղրէթլերի Մա-պամ Սէրգիս էֆէնտիյէ եազարգ-լարը պիր մէքթուպտա, զաթը հաղրէթի բատիշահինին տախի պու գօնսէրտէ հաղրը պուլունա-ճագլարը վէ պուլունմատըգլարը թագտիրտէ թարաֆը էշրէֆի բատիշահիտէն պիր զաթը վէ-քեալէթէն իրսալ պույուրաճագ-լարը իշար գելընմըշ տրր։

—Բարիստէ ադտ մուգարրէր օլան բօսֆա գօնկրէսօսունա հիւ-քիմէթը սէնիյէ ճանիպինտէն, շուրայը տէվլէթ ադասընտան սա-ատէթլու Դուլյումճեան Պետրոս էֆէնտի հաղրէթլերինին ինթի-խապ պույրուլմասընա մէպնի, միւշարիլէյհին օն պէշ կիւնէ գա-տար Բարիսէ ազիմէթ իտէճէք-լերի մուգարրէր տիր։

Միւշարիլէյհ հաղրէթլերինին Բօմատան կէչէրէք օնիւչիւնճիւ Լէօն Բարանը, Քիւրսիի Շէրի-ֆէ գուուտունու տախի հիւքիւ-մէթը սէնիյէ ճանիպինտէն թէպ-րիք իտէճէքլերի մէրվի տիր։

—Մասլագատ պուլունան ասա-քիրի չահանէյէ պիր խայը ֆի-շէնք տաղըմագա պուլունտու-ղու թէվաթուրէն սէօյլէնիյօր։

—Ռուսիա ասքէրինին գարա-տան երինէ պէօյիւքտէրէյէ էն-տիրիվէսի հագգընտա, Ռուսիա էրքեանը հարպը թարաֆընտան պաղը կէօնէ թէքլիֆ վուգու պուլտուղու տախի բիվայէթ օ-լունույօր։

—Պէյօղլունտա թիֆօ վէ սաթ-լիճան իլլէթլերինին թէվէսսիւ իթմէսի ճիհէթիյլէ ահալինին իհ-թիյաթը էլտէն պրագմամա-լարը իխթար օլունուր. Պէյօղ-լու ճատտէսինտէքի խասթախա-նէլէրտէ պուլունան խասթալա-ըընն սայիր մահալլէ նազլ իտիլմէ-սի զրմիքնտա ահալիի ճիվար թէ-ըաֆընտան իսթիտալար թանզիմ օլունտուղու իշիտիլմիշ տիր։

—Լէվանթ Հէրալտ ղազէթա-սը, «Ինկիլթերրա, Թիւրքիա վէ Եունան իթթիֆագը» սէրլէվհա-սըյլա աթիտէքի ֆըգրայը տէրճ իտէյօր։

«Շու կիւնլէրտէ Բարիս վէ Լօնտրա տէվայիրինտէ չույու պաղլան բիվայաթ նէվինտէն օ-լաթագ անճագ մալիսմաթ սը-ֆաթըյլա, չու աթիտէքի բիվա-յէթի տէրճ իտէբիզ։

«Ինկիլթերրա, Թիւրքիա վէ Նան տէվլէթլերի պէյնինտէ պիր իթթիֆագ ադտ օլունմուշ տուր. Պու իթթիֆագ չու էսաս իւզ-ըինէ միւպթէնի տիր։

1. Եանեա վիլայէթինէ օթօ-նոմի վէրիլմէսի, վէ Թըրհալանը Սէլանիք վիլայէթինին տախի պիր գըսմընը, պիր Օսմանլը մէմու-ըու բիասէթի թահթընտա նըսֆը Եունան վէ նըսֆը Ինկիլիզ պիր գօմիսիօն մարիֆէթի իլէ իրատէ օլունաճագ։ 2. Աթինա չէհրինին իսքէլէսի օլան Բիրէա լիմանը Ինկիլթերրա իչիւն երզագ վէ միւհիմմաթ ալաճագ լիման օլա-ճագ տրր։ 3. Եունան ասքէրի Ինկիլթերրանքն էմրի թահթընա վազ օլունաճագ տրր։ վէ 4. Ինկիլ-թէրրա վէ Ռուսիա պէյնինտէ մուհարէպէ վուգուա կէլտիքտէ, զաթը հաղրէթը բատիշահի, Ին-կիլթերրա թարաֆընը թութմայը թէեահհիւտ իթմէքտէ տիր։

Այիսթէֆանօզտա ազտ օղուսան Սուլթ Ամանաէհանին Թէքմիլի.

Ինկիլիզէտէն Թէրճիմէ

—

Մուզատտէմաքը ստուշիյէ.

—

(214 Նոյէմբրոան պաէնէ)

Յէնիճէ մոդոտ։ Պապը Ալի Գարա տաղ իմարէթինին իսթիգլալինի գաթիէն թաստիգ իտէր։ Պապը Ալի իլէ իմարէթ պէյնինտէ ճէրեան իտէճէք միւնասէպաթը, վէ Յէրսաատէթ վէ մէմալիքի Օսմանիյէնին սայրը լուզումու կէօրիւնէն մահալլէրինտէ Դարատաղ աճէնթէլէրինին թայինի, վէ ճինայէթ իլէ միւթէկէմ օլուպ, պիր թէրաֆքն մէմալիքինտէն տիկէրին մէմալիքինէ ֆիրար իտէն ճանիլէրին իտատսի, վէ մէմալիքի Օսմանիյէտէ իգամէթ եախսատէթ իտէն Դարատաղլըլարն Օսմանլը նիզամաթը վէ հիւքիւմէթ մէմուրլէրինէ, հուգուգու պէյնէլ տուէլ ուսուլինէ, վէ Դարատաղլըլար հագգընտա ճէրիան իտէն թաամիւլ վէ ատաթը գատիմէյէ թէվֆիքէն ԷԹաամթլարը հանկը չէքլ վէ սիւրէթտէ օլմագ լազըմ կէլիր իսէ, Ռուսիա տէվլէթի վէ Պապը Ալի վէ Դարատաղ իմարէթի պէյնինտէ իլերիւտէ պիլ ԷԹԹիֆագ դարար վէրիլէճէք տիր։

Իքի մէմլէքէթին հուտուտու ճիվարընտա պուլունան ահալինին միւնասէպաթընա, վէ հուտուտ ճիվարընտա ինչաաթը ասքերիյէյէ տայիր օլան մէսայիլի թանզիմ իչին Պապը Ալի վէ Դարատաղ պէյնինտէ պիր մուգավէլէնամէ ագտ օլունճագ տըր։ Թէրաֆէյն ԷԹԹիֆագը իլէ թէսվիյէ օլունամայան նօգթալար Ռուսիա իլէ Աւսթրիա վէ Մաճարիստան տէվլէթլերի հաքէմ օլարագ թէսվիյէ օլունճագ տըր։

Իչպու մէթալիպի միւրիյէնին խարբճընտա պատագին սայրը մուպահէսէ վէ միւսատէմէ վուզ ճունտա տէվլէթը Այիյէ իլէ Դարատաղ մուպայէնէթլերինին թէսվիյէնինի Ռուսիա իլէ Աւսթրիա վէ Մաճարիստան տէվլէթլերինէ հէվալէ իտէճէքլէր վէ միւշարիէ յհիմա իքի տէվլէթ միւթէֆիգէն ՚հաքէմ ՚ճիլաճագ դարար տըր։

Դարա տաղ ասքերի մուգատտէմաթը ծուրհիյէ իմզա օլունտուղու կիւնտէն իթիբարէն օն կիւնէ գատար, պալատէ մուհարբէր հուտուտ խարբճընտա պուլունան մահալլէրի թախլիյէ իտէճէք տիր։

Շէհր։ Պէյիւք տէվլէթլէր մէմալիքինտէ տախի սարպ տաղլարտա սաքին օլան ահալիլէր, տայիմա վէ հէր եէրտէ թէքմիլ զապթ օլունամայըպ, էքսէրիա պիր սէրքէշիք հալինտէ պուլունուրլար։ Տաղլար օվա կիպի մահսուլտար օլմատըղընտան էքսէրը տէվլէթլէր պուրալարտան վարիտաթ ալամատըգլարընտան տիւզիյէ պիր թագըմ պէյհիւտէ մէսարիֆլէրէ տիւչար օլարագ, օ մագուլէ տաղլարըն զապթընա չօգլուգ իգտամ իթմէզլէր, պու կիւնքի կիւն հէմէն քեաֆֆէլի պէյիւք տէվլէթլէրին պէօյլէ աղ չօգ Դարա տաղա պէնզէր տաղիսթանլարը վար տըր։ Մէմալիքի Օսմանիյէտէ օյան Դարատաղ ահալիսի Սբրպ ճինսինտէն տիրլէր վէ հալա Սբրպճա թէքէլլիմ իտէրլէր։ Ան իչինճիւ տէհրատէ պիւթիւն օ ճիվարլար Վէնէտիք ճիմհուրու էլինտէ օլտուղունան, Դարա տաղլար տախի Վէնէտիքլիլէրէ միւթէֆիգ օլարագ Օսմանլը հիւճիւմիւնէ խայլը զէման տայանմըշլար տըր։ Լաքին ան տէօրտիւնճիւ տէհրատէ արթըգ գարշը կէլէմէյիպ ճիվարլարընա օլան մէմալիք իլէ պունլար տա Օսմանլը յտ թէսիմ օլմուշլար տըր։

Օ վագթլար Օսմանլը գուվվէթի օ տէրէճէ պիր ճէսամէթտէ իտի քի, ճէնուպի Էվրօբատա նէ գատար մէմալիք իսթէսէ զապթ իտէպիլիր օլտուղունան պէօյլէ մահսուլտուզ վէ գուրու տաղլար վէ գայալար արասընտա սաքին օլան գըրգ էլի պին նուֆուսու պիր իշ եէրինէ գէյմայըպ, տըգգաթ պիլէ ԷԹմէմիշ տիր, վէ օլ վէճհիլէ Գարա տաղլըլար քէնտի հալլէրինէ պրաղըրըպ պիլ ֆիիլ խԹԹիգալ քէսպ ԷԹմիշլէր տիր։ Գարատաղա հիչ պիր վագթ միւտիր եա գայմադամ եա վալի կիպի մէմուրլար կէօնտէրիլմէմիշ տիր, հաԹԹա Գարատաղլըլարըն պիրի պէյի եա ղէնէրալ օլմայըպ, էօԹէտէն պէրու Ղլատիգա թապիր օլունան պիր ռուհանի տէսբօթ իտարէսինտէ պուլունտուգլարընտան, պու ճիհէթլէ տախի քէնդիլէրինէ չօգլուգ էհէմմիյէթ վէրիլմէմիշ տիր։ 1851տէ, Բրէնս Տանիլօ իլգ տիֆա օլարագ հիւքիւմէթը ռուհանիյէտի հիւքիւմէթը ճիմանիյէտէն այրըպ Ռուսիա մարիֆէթի իլէ Դարա տաղա Հօնգօտար օլտու, վէ 1860տա գատէն եա գաղէն պիր դուրչուն իլէ վուրուլուպ էօլմիւքտէ չիմտիքի Բրէնս Նիգօլա (Նիքիթա, եէրինէ կէչտի։

Տէվլէթը Այիյէ հիչ պիր վագթ Դարատաղըն իսթիգլալընը թանըմատը իսէ տէ, նէ՛ Դարատաղտան պիր վէրկի ալտպիլտի նէ՛ տէ Հօսբօտարլարըն աղլ իւ նասպընա միւտախէլէ իտէպիլտի, Դարատաղա պաշըճա Ռուսիա տէրէճէի իլատէ վէ Էվվէլլերի Ֆրանսա տախի տէրէճէյի սանկէյտէ՝տայիսա հիմայէթ կէօսթէրմիշլէր։ Վէ իանէյի նագտիյէ իլէ տախի մուտալէնէթ իտէկէմիշլէր տիր։

Դարատաղլըլարըն զըրաաթը օլմատըգընտան, տայիմա ճիվարտա օյան օվալարա էնիպ մահսուլ վէ հայվանաթ զարաթը իլէ թաիշ ԷԹմէյի քէնտիլէրինէ իշկիւճ ԷԹմիշլէր իտի։ Վէ պու եիւզտէն գօնշուլարը իլէ, Իսլամ օլսուն, Խրիսթիյան օլսուն հիչ պիր վագթ գանը միւնազարարը էքսիք օլմամըշ տըր։

Էվրօբա տէվլէթլէրի, զըրաաթ իչին Դարատաղա պիր մըգտար արազի վէրիրմէօյնի Պապը Ալիտէն ջօգտան պէրու իԹԹիսաս իտէկէմիշլէր տիր։ Վէ Պապը Ալի տախի վէրմէմ տէմէյիպ, ֆագաթ Թէպպիյէթը տէվլէթը Ալիյէյի գապուլ ԷԹմէյէրինէ ջարԹ պէեան իտէր իսէ, Դարատաղլըլար իսէ պուրալարա եանաչմատըգլարընտան Թէսվիյէ գապիլ օլմամըշտը։

Պու տէֆա Այիսթէֆանօվնահանամէսի իլէ, Պապը Ալի, Դարատաղըն հէմ իսթիգլալընը թանըմաղա հէմ տէ իքի պին մուրապպա քիլօմէթրօ արազի թէրք ԷԹմեե բաղը օլմուշ տուր։ Էկէր Դարատաղլըլար պունա գանատթ իտիպ բահաթ տուրուրլար վէ Ռուսիա վէ Աւսթրիա պունա մանէվի օլտուն պիր քէֆալէթ իտէրլէր իսէ, չիմտիյէտէ Դարատաղ ուզրունա Թէլէֆ իտիլէն նուֆուս վէ սարֆ օլունան մէպալիղին ճէսամէթինէ նաղարէն, պունտա զարարտան գիտէ պիր ֆայիտէ տէ միւչահէտէ օլունապիլիր. կէչէն սէնէ իսպԹիտասընտա պունտան աղ պիր ֆէտաքեարլըգլա Դարատաղ իշինի թէսվիյէ ԷԹմէյէ Ֆրանսըզ սէֆարէթի թէվասիւթ ԷԹտի իտի, լաքին օ վագթի Պապը Ալի մուվաֆագաթ ԷԹմէտի, վէ Էվրօբաճա, պիզէ օլ էսնատէ պու պիր բօլԹԹիգաճա խաթա ատտ օլունտու։

Դարատաղ նուֆուսու չիմտի նիհայէթ եիւզ եիրմի եիւզ օթուզ պինտէն զիատէ թախմին օլունմազ. Հէնիտէն իլավէ օլունճագ արազիլէր իլէ պէլքի եիւզ սէքսէն եա իքի եիւզ պինէ պալիղ օլապիլէրլի։ Զըրաաթ վէ ումուրու պէյԹԹիյէլէրի հէպ գարըլըբընը էլինտէ օլտուղունտան տըր քի, պիԹԹին էրքէքլէրի ասքէր օլապիլիր։

Կէրէք ՍԹամպօլտա վէ կէրէք սայրը լուզումու օլան մահալլէրտէ Դարատաղ աճէնթէլէրի պուլունտուրուլաճագ, ֆագաթ պունլարա նէ տրֆաթ վէրիլէճէք, էլչի՞մի, մասլահաթկիւզար մը, վէքի՞լմի, գօնսօլո՞սմու, պուրալարընա իլէրիտէ պէյնիհիմ գարար վէրիլիպ, օ գարարա կէօրէ տախիլի Թէշրիֆաթ օլաճագլար տըր։

Կէչէլիմ ասհապը ճէնայէթին իտատսի մատատսինէ։ Պիր տէվլէթ Թէպասը, բօլԹԹիգա թէօհմէթի իլէ ախէր տէվլէթ մէմալիքինէ ֆիրար ԷԹսէ վէլէվ գաթլէ տախի միւսթահագգ օլմուշ օլսա, օնու կէրի վէրմէք աասէթ տէյիլ տիր։ Նասըլ քի 1850 տէ, պիզտէ մաճարլը ԴօշուԹու վէ սայրը պիր Թագըմ Մաճար ճէնէրալըբընը Աւսթրիայա կէրի վէրմէտիք իսէ, պունլարըն պիր չօղու հալա սաղ տըր, չիմտի ահվ օլտուլար վէ գօնԹ Անարատ կիպի բէք պէօյիւք մանսուպտա օչանլարը տա վար, օ վագթի պունլարը կէրի վէրմիշ օլայըտըգ, ճիւմիէսի օ անտէ Թիւֆէնկէ ԹուԹուլաճագտը։ Մաճարլարըն պիզէ օյան Թէվէճճիւհինին պիր պէօյիւք գըսմը տա պու սէպէպէ մէպնի տիր։

Լաքին ճինայէթ ասհապը եանի առամ էօլտիւրէնէր, հրրսրզլար, տէՀանտրընճրլար վէ հիյէլի պանգարօթլար պու գապիլտէն տէյիլ տիր, պունլար Թալեպ օլունտուգտա էքսէրեա ախզ ու կիրիֆԹ օլունուր վէ կէրի վէրիլիր. ֆագաթ մուգավէլէ օլմամըշ օլուր իսէ պուտա մէճպուրի օլմայըպ իԹԹիհարի տիր։ Շիմտի էքսէրի տէվլէթլէր պէյնինտէ պէօյլէ մուգավէլէլէր վար տըր քի պիրի պիրինէ ֆիրար իտէն ճինայէթ ասհապընը ԹուԹուպ պիրիպիրինէ իտատ վէ Թէսլիմիտէրլէր, ֆագաթ հալա ումումի տէյիլ տիր։

Լաքին պու խուսուս պիզիմ իլէ Դարատաղ պէյնինտէ չիմտի ահանամէհէ բապթ օլմուշ օլտուղունտան, մէճպուրի տիր, իմտի ֆիրարի պիր ճինայէթ սահիպի, Թալեպ օլունտուգտա մէճպուրէն իտատ օլունճագ տըր։

Էվայիլտէ պիր գաչ պէօյիւք տէվլէթ, Թէպասէրի իչիւն տէվլէթը Այիյէտէն պիր Թագըմ իմԹիազաթ վէ մուաֆիյաթ էտինմիշլէր տիր քի Գոբենլոսն Թապիր օլունան մուգավէլաթ ԹահԹընտա՞տըր, պու մուաֆիյաթըն պիրի տէ էճնէպիլէրինէ կէրէք մէմալիքի շահանէտէ սաքին օլտուգլարընտա վէ կէրէք հէյնի սէյահէթլէրինտէ գավանին վէ նիզամաթը տէվլէթէ վէ մէմուրինի մահալիյէյի Թապի օլմամագ իմԹիազը տըր։ Պու մագուլէ իմԹիազաթ ախէր տէվլէթլէրտէ նա մէշհուտ կիպի տիր։

Մէսէլա պիր Ինկիլիզ Ֆրանսատա, վէ պիր Ֆրանսըզ ԻնկիլԹէրատա մէմլէքէթ գանունու ալԹընտա օլուպ, հէր ճէզայա վէ գաթլէ գատար հիւքմ օլունուր. գուսուրու տա հա քէզա։ Պուտուր էյնէ հոգոգոգոգ պէյնէլուէլԹապիր օլունան ուսուլ։

Լաքին տէվլէթը Ալիյէ, էվայիլտէ պիր գաչ տէվլէթէ պումագուլէ իմԹիազաթ վէրմիշ տէյի հէր նէվզուհուր Ֆտէվլէթէ վէ իմարէթէ տէ պու մագուլէ իմԹիազաթ վէրմէյէ մէճպուր տէյիլ տիր։ Աճէմ վէ Եունան հագգընտա տախի պու մատտէ հալա միւզաքէրէ ԷԹահԹընտա տըր զանն իտէրիզ։ Հէր նէ հալ իսէ, Դարատաղլըլարա տա, միւսԹագիլ օլտուլար տէյի պու իմԹիյազ վէրիլմէյիպ, մէմալիքի չահանէտէ սաքին օլտուգտա վէ սէյահէթ տախի իԹտիքտէ, նիզամաթը տէվլէթին ԷԹահԹընտա պուլունաճագլարընտան, այնը Թէպասը տէվլէթ մագամընտա ԹուԹուլաճագլար տէմէք տիր, լաքին պէօյլէ չէյլէր պիլ մուգապէլէ օլաճաղընտան Դարատաղա կիտէն օսմանլըլար տա օլուրսա օնլար տա պիԹԹապի Դարատաղ նիզամաթը ալԹընտա պուլունաճագլար տըր։

Էյէր Դարատաղլըլարըն իչպուահանամէտէն էվվէլ պաղը իմԹիյազաթլարը վար իսէ, օնլար եինէ իպգա օլունուր, ֆագաթ պու մատտէ Ռուսիա, Օսմանլը, վէ Դարատաղ հիւքիւմէթլէրի պէյնինտէ գարարկիր օլաճագ տըր, վէ Ռուսիա իչին իչինտէ օլտուգճա, բէք իհԹիմալ տըր քի պու եիւզտէն տէ քիւչիւք պիր չէյ օլսուն չարբապիլինէր։

Պու պէնտին ալԹ Թէրաֆլարը պիլա չէրհ տախի աղնաչըլապիլիր, քի հուտուտլար տա եաբըլաճագ գարաօլխանէ, գըչլա, Թապիա վէ գալէ կիպի չէյլէր վէ իլէրուտէ զուհուրի մէմուր օլան սայրը տավալար նիզալար հագգընտա տըր, պու խուսուսլարտա Դարատաղ հիւքիւմէթի իլէ Պապը Ալի իմԹիազաճ իտէմէտիյի հալտէ, Ռուսիա իլէ Աւսթրիա հաքէմ օլուպ իչի ԷԹսվիյէ իտէճէքլէր տիր։ Եալընըզ Դարատաղա սիւրէթը գաթիյէտէ պէյան օլունան հուտուտ վէ Թէրք օլճունան արազիյէ տօգունուլմայաճագ տըր։

ՅԷՎ-Դ

ԹԷՐՄԱՐ ԻՆԿԻԼԹԷՐՈՒ

ՎԷ

ՐՈՒՍԻԱ

Բէք էսկի զէման ինսանլարընտա պիր ԷԹԹիգատ վար իտի քի, հէր իչին պաչընտա պիր մուպաշրը բէրի օլուպ, էյէր օ բէրի պիր էյի բէրի իսէ օ իչ ըանթ կիտէր իմիշ, եօգ ֆէնա բէրի իսէ օ իչ Թէրս կիտէր իմիշ, չիւնքի բէրիլէրին տէ էյիսի քէօթիսիս օլուրումուշ։

Շիմտիքի ինսանլարտա տա պէօյլէ պիր ԷԹԹիգատ օլմուշ օլսա պիզիմ Թէլէկրաֆլարա մուպաշրէթ իտէն բէրինին տէ բէք ֆէնա պիր ճինստէն օլտուղունա քիմսէնին պիր շէբք վէ շիւպհէսի օլամազ ըտը։ Զիւնքի պիր սէնէտէն պէրու հէր նէ վագթ քի պիԹիւն Ըսթամպօլ, պիլա սապըը Էրզրուատան մուհիմ վէ միւԹաճել պիր խապէրէ մունԹազըր օլսա, Թամ օ վագթ Թէլէկրաֆլարընը տա պօզուլաճաղը վէ Իշլէյէմէյէճէյի ԹուԹար, ասլը եօգ. տան չէյլէրէ կէլտի մի Թէլէկրաֆքն հիչ տիլի տուրմազ, իգԹիղալը պիր չէյ օլտու մու, օ սատաթ տիլի ԹուԹուլուր, ատամա իքի պին սէնէ օլսուն կէրի կիտիպ տէ, բէրիլէրէ ինանճաղը կէլիր։

Նէ օլտու ինկիլԹէրրա իլէ Ռուսիա պէյնինտէ միւճատէլէտէ օլան մէսէլէլէր, բաղար իրԹէսի կիւնիւ նէ տէտի գրալիչա, ինկաԹիէֆ Աւսթրիա իմբէրաթօրու իլէ Թաամ իԹԹիֆքտէն սօղրա սօլուղու ներէտէ ալտը, ԳօՊիզմուրասի նէ օլտու, բքէնա նէթ Անագրն սինիրի գաչ տէֆա տահայագլանը, Լօրտ Ցէրպինին ի սԹիֆասը նէյէ գարար վէրտի։ Սալիզպուրի խարիճիյէ նազըրը օլտումու, էյչիրէ ինկիլիզ բօլԹիգասը հագգընտա «էէ-էր եազտը մը, նէ օլտու նէ օլմատը, պիզ պու պէնտի եազտրզըմզ վագթա գատար (չարշամպա սապահը) Թէլէկրաֆտան հիչ պիր խապէր եօգ, սալԹ Ռուսլարըն եիւզիւ կիւլիյօր։ Պէյօղլունա կիտէն կէլէնէրի չօղալըյօր ԹօալէԹլերի տահա տիւզկիւնճէ վէ ունիֆօրմալարը տահա ԹԷմիզճէ տիր տէյօրլար։ Պէյօղլունտան կէլէնէր, լաքին պունու տա չօգլարը պու հաֆԹա վարօրու իլէ Ֆրանսատան ճէէլէ պիր եէնի վօտվիլ Թագըմը կէլմիշ։ օնա համլ իտէյզրլար։

Լաքին չագայը պէր Թէրաֆ խիւպ տէ, գօնկրէ նէ օլտու, իլանը հարպ նէրէյէրտէ գալտը, պու ազըր սիվալլարա պիր ճէվապ պուլամայաճաղըմզտան, մէճպուրուզ Թէլէկրաֆա նիսպէԹլէ էսկի սայրլան պիր Թագըմ զաղէԹալարը եաբրադլայարագ, հիչ օլմազ իսէ օգույանլարըմզըն մէրագընը տէֆ իԹմէք իւզրէ պաղը Թէքէրրիւրլեր իլէ անլերի ավընարրմայա չալըշմաղա, չիւնքի էւրոբա զաղէԹալէրի չօգ մէյլէ վերիր ճէվիզ աղալարընա պէնզէր, նէ գատար Թօբլասան երինէ քէօչէ պուճագ պէչ օն Թաշ իլէ աչաղը ալաճագ պիր իքի ճէվիզ պուլունուր իւզերլերինտէ։ Նէ եաբալըմ, Նասրը բաշա իքի տէյիլ քի, պիրինի տէ պիզ սէրմայէ իտէլիմ պէնտլերիմիզէ։ Նը եէօվ էուէյտ։

Իմտի մէզքիւի զաղէԹալէրի Թէքրար եաբրադլամագտա շուրալարընը տա աղնատրգ քի, Աւյիսթէֆանօս ահանամէսինին Թէքմիլէն գօնկրէյէ արզ օլունմասընա, էւրոբանըն օ պիր տէվլէԹլէրինտէ ինկիլիզ գատար Թալեպէթ կէօրիւլմէյօր, եանի ահանամէյի գօնկրէնին եէէլլ մասասը իւզերինէ գօմագլա, նիրեր սիւրէԹինի հէր տէվլէԹէ կէօնտէրմէք արասընտա օլան պիր ֆէրդ իչիւն երմի, օԹուզ, գըրդ եա էլլի սէնէ ճէնկ ԷԹմէյի, վէ պէչ օն երմի օԹուզ դիեար լիրա սարֆ ԷԹմէյի էւրոբանըն հէր տէվլէԹի վէ պէլքիմ հի, պիր տէվլէԹի ինկիլիզ կիպի կէօզիւնէ քէսԹիրէմէյօր։ ԳապինէԹի պիլմէյիզ, ֆագաթ զաղէԹալէր պիր ազ պուրալարընը տիւչիւնմէյէ պաչլամըշլար կիպի կէօրիւնիյօր։ Չիւնքի օնլար տա ինկիլիզ զաղէԹալարը օլտուգլարընտան, Թապիի ինկիլիզ մէնֆաաԹընը արայաճագլար տըր, իմտի կէչէնտէ էն պէօյիւք զաղէԹա սահիպլէրի պիր միԹինկ իտիւպ, քէնտիլէրինճէ չարգ մէսէլէսինտէն մուհիմ պիր մէսէլէ իւզերինէ միւզաքէրէ աչմըշլար, վէ մէսէլէ շու իմիշ քի, զաղէ-

Այիսթէֆանօզտա ազտ օղուսան Սուլթ Ամանաէհանին Թէքմիլի.

Ինկիլիզէտէն Թէրճիմէ

—

Մուզատտէմաքը ստուշիյէ.

—

(214 Նոյէմբրոան պաէնէ)

Յէնիճէ մոդոտ։ Պապը Ալի Գարա տաղ իմարէթինին իսթիգլալինի գաթիէն թաստիգ իտէր։ Պապը Ալի իլէ իմարէթ պէյնինտէ ճէրեան իտէճէք միւնասէպաթը, վէ Յէրսաատէթ վէ մէմալիքի Օսմանիյէնին սայրը լուզումու կէօրիւնէն մահալլէրինտէ Դարատաղ աճէնթէլէրինին թայինի, վէ ճինայէթ իլէ միւթէկէմ օլուպ, պիր թէրաֆքն մէմալիքինտէն տիկէրին մէմալիքինէ ֆիրար իտէն ճանիլէրին իտատսի, վէ մէմալիքի Օսմանիյէտէ իգամէթ եախսատէթ իտէն Դարատաղլըլարն Օսմանլը նիզամաթը վէ հիւքիւմէթ մէմուրլէրինէ, հուգուգու պէյնէլ տուէլ ուսուլինէ, վէ Դարատաղլըլար հագգընտա ճէրիան իտէն թաամիւլ վէ ատաթը գատիմէյէ թէվֆիքէն ԷԹաամթլարը հանկը չէքլ վէ սիւրէթտէ օլմագ լազըմ կէլիր իսէ, Ռուսիա տէվլէթի վէ Պապը Ալի վէ Դարատաղ իմարէթի պէյնինտէ իլերիւտէ պիլ ԷԹԹիֆագ դարար վէրիլէճէք տիր։

Իքի մէմլէքէթին հուտուտու ճիվարընտա պուլունան ահալինին միւնասէպաթընա, վէ հուտուտ ճիվարընտա ինչաաթը ասքերիյէյէ տայիր օլան մէսայիլի թանզիմ իչին Պապը Ալի վէ Դարատաղ պէյնինտէ պիր մուգավէլէնամէ ագտ օլունճագ տըր։ Թէրաֆէյն ԷԹԹիֆագը իլէ թէսվիյէ օլունամայան նօգթալար Ռուսիա իլէ Աւսթրիա վէ Մաճարիստան տէվլէթլերի հաքէմ օլարագ թէսվիյէ օլունճագ տըր։

Իչպու մէթալիպի միւրիյէնին խարբճընտա պատագին սայրը մուպահէսէ վէ միւսատէմէ վուզ ճունտա տէվլէթը Այիյէ իլէ Դարատաղ մուպայէնէթլերինին թէսվիյէնինի Ռուսիա իլէ Աւսթրիա վէ Մաճարիստան տէվլէթլերինէ հէվալէ իտէճէքլէր վէ միւշարիէ յհիմա իքի տէվլէթ միւթէֆիգէն ՚հաքէմ ՚ճիլաճագ դարար տըր։

Դարա տաղ ասքերի մուգատտէմաթը ծուրհիյէ իմզա օլունտուղու կիւնտէն իթիբարէն օն կիւնէ գատար, պալատէ մուհարբէր հուտուտ խարբճընտա պուլունան ահալիլէր թախլիյէ իտէճէք տիր։

Շէհր։ Պէյիւք տէվլէթլէր մէմալիքինտէ տախի սարպ տաղլարտա սաքին օլան ահալիլէր, տայիմա վէ հէր եէրտէ թէքմիլ զապթ օլունամայըպ, էքսէրիա պիր սէրքէշիք հալինտէ պուլունուրլար։ Տաղլար օվա կիպի մահսուլտար օլմատըղընտան էքսէրը տէվլէթլէր պուրալարտան վարիտաթ ալամատըգլարընտան տիւզիյէ պիր թագըմ պէյհիւտէ մէսարիֆլէրէ տիւչար օլարագ, օ մագուլէ տաղլարըն զապթընա չօգլուգ իգտամ իթմէզլէր, պու կիւնքի կիւն հէմէն քեաֆֆէլի պէյիւք տէվլէթլէրին պէօյլէ աղ չօգ Դարա տաղա պէնզէր տաղիսթանլարը վար տըր։ Մէմալիքի Օսմանիյէտէ օյան Դարատաղ ահալիսի Սբրպ ճինսինտէն տիրլէր վէ հալա Սբրպճա թէքէլլիմ իտէրլէր։ Ան իչինճիւ տէհրատէ պիւթիւն օ ճիվարլար Վէնէտիք ճիմհուրու էլինտէ օլտուղունան, Դարա տաղլար տախի Վէնէտիքլիլէրէ միւթէֆիգ օլարագ Օսմանլը հիւճիւմիւնէ խայլը զէման տայանմըշլար տըր։ Լաքին ան տէօրտիւնճիւ տէհրատէ արթըգ գարշը կէլէմէյիպ ճիվարլարընա օլան մէմալիք իլէ պունլար տա Օսմանլը յտ թէսիմ օլմուշլար տըր։

Օ վագթլար Օսմանլը գուվվէթի օ տէրէճէ պիր ճէսամէթտէ իտի քի, ճէնուպի Էվրօբատա նէ գատար մէմալիք իսթէսէ զապթ իտէպիլիր օլտուղունան պէօյլէ մահսուլտուզ վէ գուրու տաղլար վէ գայալար արասընտա սաքին օլան դըրգ էլի պին նուֆուսու պիր իշ եէրինէ գայմայըպ, տըգգաթ պիլէ ԷԹմէմիշ տիր, վէ օլ վէճհիլէ Գարա տաղլար քէնտի հալլէրինէ պրաղըրըպ պիլ ֆիիլ խԹԹիգալ քէսպ ԷԹմիշլէր տիր։ Գարատաղա հիչ պիր վագթ միւտիր եա գայմադամ եա վալի կիպի մէմուրլար կէօնտէրիլմէմիշ տիր, հաԹԹա Գարատաղլըլարըն պիրի պէյի եա ղէնէրալը օլմայըպ, էօԹէտէն պէրու Ղլատիգա թապիր օլունան պիր ռուհանի տէսբօթ իտարէսինտէ պուլունտուգլարընտան, պու ճիհէթլէ տախի քէնդիլէրինէ չօգլուգ էհէմմիյէթ վէրիլմէմիշ տիր։ 1851տէ, Բրէնս Տանիլօ իլգ տիֆա օլարագ հիւքիւմէթը ռուհանիյէտի հիւքիւմէթը ճիմանիյէտէն այրըպ Ռուսիա մարիֆէթի իլէ Դարա տաղա Հօնգօտար օլտու, վէ 1860տա գատէն եա գաղէն պիր դուրչուն իլէ վուրուլուպ էօլմիւքտէ չիմտիքի Բրէնս Նիգօլա (Նիքիթա, եէրինէ կէչտի։

Տէվլէթը Այիյէ հիչ պիր վագթ Դարատաղըն իսթիգլալընը թանըմատը իսէ տէ, նէ՛ Դարատաղտան պիր վէրկի ալտպիլտի նէ՛ տէ Հօսբօտարլարըն աղլ իւ նասպընա միւտախէլէ իտէպիլտի, Դարատաղա պաշըճա Ռուսիա տէրէճէի իլատէ վէ Էվվէլլերի Ֆրանսա տախի տէրէճէյի սանկէյտէ՝տայիսա հիմայէթ կէօսթէրմիշլէր։ Վէ իանէյի նագտիյէ իլէ տախի մուտալէնէթ իտէկէմիշլէր տիր։

Դարատաղլըլարըն զըրաաթը օլմատըգընտան, տայիմա ճիվարտա օյան օվալարա էնիպ մահսուլ վէ հայվանաթ զարաթը իլէ թաիշ ԷԹմէյի քէնտիլէրինէ իշկիւճ ԷԹմիշլէր իտի։ Վէ պու եիւզտէն գօնշուլարը իլէ, Իսլամ օլսուն, Խրիսթիյան օլսուն հիչ պիր վագթ գանը միւնազարարը էքսիք օլմամըշ տըր։

Էվրօբա տէվլէթլէրի, զըրաաթ իչին Դարատաղա պիր մըգտար արազի վէրիրմէօյնի Պապը Ալիտէն ջօգտան պէրու իԹԹիսաս իտէկէմիշլէր տիր։ Վէ Պապը Ալի տախի վէրմէմ տէմէյիպ, ֆագաթ Թէպպիյէթը տէվլէթը Ալիյէյի գապուլ ԷԹմէյէրինէ ջարԹ պէեան իտէր իսէ, Դարատաղլըլար իսէ պուրալարա եանաչմատըգլարընտան Թէսվիյէ գապիլ օլմամըշտը։

Պու տէֆա Այիսթէֆանօվնահանամէսի իլէ, Պապը Ալի, Դարատաղըն հէմ իսթիգլալընը թանըմաղա հէմ տէ իքի պին մուրապպա քիլօմէթրօ արազի թէրք ԷԹմեե բաղը օլմուշ տուր։ Էկէր Դարատաղլըլար պունա գանատթ իտիպ բահաթ տուրուրլար վէ Ռուսիա վէ Աւսթրիա պունա մանէվի օլտուն պիր քէֆալէթ իտէրլէր իսէ, չիմտիյէտէ Դարատաղ ուզրունա Թէլէֆ իտիլէն նուֆուս վէ սարֆ օլունան մէպալիղին ճէսամէթինէ նաղարէն, պունտա զարարտան գիտէ պիր ֆայիտէ տէ միւչահէտէ օլունապիլիր. կէչէն սէնէ իսպԹիտասընտա պունտան աղ պիր ֆէտաքեարլըգլա Դարատաղ իշինի թէսվիյէ ԷԹմէյէ Ֆրանսըզ սէֆարէթի թէվասիւթ ԷԹտի իտի, լաքին օ վագթի Պապը Ալի մուվաֆագաթ ԷԹմէտի, վէ Էվրօբաճա, պիզէ օլ էսնատէ պու պիր բօլԹԹիգաճա խաթա ատտ օլունտու։

Դարատաղ նուֆուսու չիմտի նիհայէթ եիւզ եիրմի եիւզ օթուզ պինտէն զիատէ թախմին օլունմազ. Հէնիտէն իլավէ օլունճագ արազիլէր իլէ պէլքի եիւզ սէքսէն եա իքի եիւզ պինէ պալիղ օլապիլէրլի։ Զըրաաթ վէ ումուրու պէյԹԹիյէլէրի հէպ գարըլըբընը էլինտէ օլտուղունտան տըր քի, պիԹԹին էրքէքլէրի ասքէր օլապիլիր։

Կէրէք ՍԹամպօլտա վէ կէրէք սայրը լուզումու օլան մահալլէրտէ Դարատաղ աճէնթէլէրի պուլունտուրուլաճագ, ֆագաթ պունլարա նէ տրֆաթ վէրիլէճէք, էլչի՞մի, մասլահաթկիւզար մը, վէքի՞լմի, գօնսօլո՞սմու, պուրալարընա իլէրիտէ պէյնիհիմ գարար վէրիլիպ, օ գարարա կէօրէ տախիլի Թէշրիֆաթ օլաճագլար տըր։

Կէչէլիմ ասհապը ճէնայէթին իտատսի մատատսինէ։ Պիր տէվլէթ Թէպասը, բօլԹԹիգա թէօհմէթի իլէ ախէր տէվլէթ մէմալիքինէ ֆիրար ԷԹսէ վէլէվ գաթլէ տախի միւսթահագգ օլմուշ օլսա, օնու կէրի վէրմէք աասէթ տէյիլ տիր։ Նասրը քի 1850 տէ, պիզտէ մաճարլը ԴօշուԹու վէ սայրը պիր Թագըմ Մաճար ճէնէրալըբընը Աւսթրիայա կէրի վէրմէտիք իսէ, պունլարըն պիր չօղու հալա սաղ տըր, չիմտի ահվ օլտուլար վէ գօնԹ Անարատ կիպի բէք պէօյիւք մանսուպտա օչանլարը տա վար, օ վագթի պունլարը կէրի վէրմիշ օլայըտըգ, ճիւմիէսի օ անտէ Թիւֆէնկէ ԹուԹուլաճագտը։ Մաճարլարըն պիզէ օյան Թէվէճճիւհինին պիր պէօյիւք գըսմը տա պու սէպէպէ մէպնի տիր։

Լաքին ճինայէթ ասհապը եանի առամ էօլտիւրէնէր, հրրսրզլար, տէՀանտրընճրլար վէ հիյէլի պանգարօթլար պու գապիլտէն տէյիլ տիր, պունլար Թալեպ օլունտուգտա էքսէրեա ախզ ու կիրիֆԹ օլունուր վէ կէրի վէրիլիր. ֆագաթ մուգավէլէ օլմամըշ օլուր իսէ պուտա մէճպուրի օլմայըպ իԹԹիհարի տիր։ Շիմտի էքսէրի տէվլէթլէր պէյնինտէ պէօյլէ մուգավէլէլէր վար տըր քի պիրի պիրինէ ֆիրար իտէն ճինայէթ ասհապընը ԹուԹուպ պիրիպիրինէ իտատ վէ Թէսլիմիտէրլէր, ֆագաթ հալա ումումի տէյիլ տիր։

Լաքին պու խուսուս պիզիմ իլէ Դարատաղ պէյնինտէ չիմտի ահանամէհէ բապթ օլմուշ օլտուղունտան, մէճպուրի տիր, իմտի ֆիրարի պիր ճինայէթ սահիպի, Թալեպ օլունտուգտա մէճպուրէն իտատ օլունճագ տըր։

Էվայիլտէ պիր գաչ պէօյիւք տէվլէթ, Թէպասէրի իչիւն տէվլէԹը Այիյէտէն պիր Թագըմ իմԹիազաթ վէ մուաֆիյաթ էտինմիշլէր տիր քի Գոբենլոսն Թապիր օլունան մուգավէլաթ ԹահԹընտա՞տըր, պու մուաֆիյաթըն պիրի տէ էճնէպիլէրինէ կէրէք մէմալիքի շահանէտէ սաքին օլտուգլարընտա վէ կէրէք հէյնի սէյահէթլէրինտէ գավանին վէ նիզամաթը տէվլէթէ վէ մէմուրինի մահալիյէյի Թապի օլմամագ իմԹիազը տըր։ Պու մագուլէ իմԹիազաթ ախէր տէվլէթլէրտէ նա մէշհուտ կիպի տիր։

Մէսէլա պիր Ինկիլիզ Ֆրանսատա, վէ պիր Ֆրանսըզ ԻնկիլԹէրատա մէմլէքէթ գանունու ալԹընտա օլուպ, հէր ճէզայա վէ գաթլէ գատար հիւքմ օլունուր. գուսուրու տա հա քէզա։ Պուտուր էյնէ հոգոգոգոգ

Թա հարպ վագթը մը գիատէ սիբրիւլիւբ սուլհ վագթը մը. նիհայէթ մաթպուաթը օլան հէր պէօյիւք տէվլէթլէրին ըսթաթիսթիգլէրի եօգլամա օլունարագ, սուլհ վագթը գիատէ սիբրիւլտիյիւ թէհազգուգ իթմիշ, պունուն իւզերինէ էրսէրիսինին ըշմալա օլան խուսուսմէթ հէրարէթի պիր ալ սօվուլուպ, չիմտի չու միւթաքաայը խոշիօրլար։ Պիզ ճէնկ իտէրսէք, բէք պէօյիւք ճէնկ իտէրիզ, լաքին բէք պէօյիւք ճէնկ իչին տէ բէք պէօյիւք սէպէպ լազըմ տըր, իմտի էսասէն պիր պէօյիւք սէպէպ եօգ տա, մանլի պիր տիբլոմաթ եարըզը իսէ, սօղրա օյնատըղըմըզ օյուն եադըղըմըզ մոմու տէյմէղ օլուր տէյիպ պաղը թահգիգաթա կիրիշիօրլար։

Պազըլարը տէյօրլար քի, Ռուսիա Պուլղարիսթանը բէք պէօյիւք թուխթուրմուշ, պու օլմազ չինքի ինկիլիզ մէնաֆիինէ տօգունուր, պաշգալարը տա պունա ճէվապ վէրիպ տէ տէյօրլար քի, էօյլէ օլմուշ ամմա նէ չարէ, չիմտի պիզ գալդսագ քիչիլթսէք, էոկի հուտուտ տախիլինտէ նէյնի խրիսթիյանլար պիզգէն տավա իտտեր քի։ պիզ պիր իմարէթէ նայիլ օլաճագ իքէն, սիզ եինէ պիզի բայա իտէյօրսունուզ, վէ պունու տէյիպ պիզէ խասմ օլաճագլար։ Շարդտա զալթէն խլամբար պէզտէն, գօվուտու չիմտի խրիսթիյանլէրի տէ տահա զիատէ նօուիթաճաղըզ, պու տա ինկիլիզ մէնֆաաթընա տօգունուր, պունու տա տիւշինմէլիյիզ։ Պիրի թէբրար տէյօր քի, Ադտենիզատ Պուլկարլարա լիման վէրմէմէլի, չինքի սօղրա օրատան իչէրի եիւրիւյիւպ։ Սլավար պիւթիւն էվրօբայը զապթ իտէպիլիրլէր։

Պունա տա պիր պաշգասը ճէվապ վէրիպ տէյօր քի, Ադ տենիզտէ Պուլկարլարա լիման վէրմէք, պիզէ (ինկիլիզ) վէ պայըր էվրոբա տէվլէթլէրինէ տահա խայրը տըր. նիչին քի պիզ տէ օրալարա հէմ թիւճար կէմիլէրի կէօնտէրիրիզ հէմ պէյրաք, գօնսօլօս, գօնսէլս վէքիլլէրի վէ աճէնթէրէր նասլ իտէրիզ։ թիճարէթկեահլար, գումքանիալար թէշքիլ իտէրիզ, վէ Պուլկարլարա Մօսգօֆտան պաշգա տահա նէ պէյիւք միլլէթլէր տէ վար օլաճաղունու կէօզ կէօրէ աղնատըրըզ. լաքին Ադ տենիզի Պուլկարլարա գաբատաքա մը հէկպսի Մօսգօֆտէն գուճաղընա տէպէր, Մօսգօֆա սարբլըր, վէ պիզտէն իշմիտի պիւթիւն պիւթիւնէ քէսէրլէր պիթէր։

Եինէ պիրի տէր քի, ահպանմէնին հէր մատտէսինէ պիզ գարբշմամալըյըզ, չինքի պունլարտա էօյլէ չէյլեր վար քի, հէմ մուվագգաթ չէյլեր տիր, հէմ սբրֆ Ռուսիա իլէ Օսմանլընա ատիա չէյլեր տիր։ Մէսէլա ահնամէ միւճիպինճէ Մօսգօֆ ասքերի մէմալիքի Օսմանլիյէտէն 3 այտա եա 5 այտա չբդաճաղըմըշ, հարպ եէսիրլերի չու եա պու վագթտա իատէ օյչնաճագմըշ, թաղմիսաթ չու գատար էա Կպսէ գատար թագսիթմէ թէտիյէ օրմնաճագմըշ եախօտ աղ բմըշ չօգումուշ։ Օսմանլը Գարատաղ եա Սբրպ իլէ չէօյլէ ղարբնաճագմըշ պէօյլէ պարբնաճագմըշ։ Հուտուտլար չուրատան եա պուրատան քէսիլէճէքմիշ. պիզէ նէ։

Էն ադբլարը պունա տա ճէվապ վէրիպ տէր քի սիզ հալա մէսէլէնին վէ մատտէյի միւնաշիւ

իւնֆիհին նէ օլտուղունու աղնայամամըշսըմըզ պիզ 1854-55տէ, պին քերբէ տէնտէյի կիպի չուգատար միլիօն լիրա չու գատար պին նուֆուզ թէլէֆ իտէրէք Ռուսիայա գարշը պիր մուհարպէպ իլանլէք։ վէ պունդն սէմիրէսի օլարագ պիր տէ պիր 1856 Բարիա ահանամէսի իմզա իմզաիք. պու ահանամէնին պիր գաչ պէնտի վէլէվ հիմիէսի ֆէօխ օլունտու տէնիյօր վարսրն օլանն, տավա օնտա տէյիր օ ահանամէտէ մատտէ նումէրօլարընընն խարբճնտա պիր բուհ վար բար, պիզիմ արատարդըմըզ օ բուհունն ղայ ազճամասը տըր։ գուսուրունու արամայըզ, օ բուհ չու իտի քի 1856տան սօղրա, Մօսգօֆ Օսմանլըտան էվլէյքի կիպի քէնտի պայընա եալընըզճա հիչ պիր չէյ տավա իտէմէյէճէքտի, հէր նէ տավասը օլտա Էվրոբա իթթիֆագը իլէ բույէթ իթմէյէ մէճպուր օլաճագտը. պիզիմ ալ գաղանճըմըզ տա պու օլաճագտը, գուսուր մատտէլէր նէ օլուրսա օլսուն, պիզէ նէ. հալ պու քի Ռուսիանընն չիմտի գալդըպ քէնտի պայընա Օսմանլը իլէ պիր ահանամէ թանզիմ իթմէսի իչիմէ պու տուր 1856 ահանամէսինին բուհունա տօգանան, օ գաատարպատագ քի Ռուսիա 1856 ահանամէսի ֆէսխ օլտու տէյիպ տէ եինէ օ ահանամէյի թըպգըսը թըպգըսընա գօրիա իթմէ վէ եաբընըզ քէնտիսի իլէ Օսմանլը իմզալատա եինէ պիզիմ ինտիմիզատ քէնտինի էյմ էէքիւն հիւքմիւնտէ տիր։ Իմտի տավամըզ օ տէյիլ տիր քի Ռուսիա 1856 ահանամէսինի ֆէսխ իտիպ տէ եէրինէ պաշգա պիր ահանամէ գէօյօր, եա. Օսմանլը իլէ քէնտի պայընա վէ իքիսի պէյնինտէ պիր ահանամէ եաբբլը յօր, տավա պունտա աբր, պունու եաբամայաճագ, եարտըզը չէյլի ճիւզելի քիւլլի պիզ տէ կէօրիպ պիզ տէ թատտիգ իթմէլիյիզ քի պիզտէ եաբմըշ օլալըմ։

Զիունքի սօղրա նէ՝ օլուր. իչ սէնէ պէշ սէնէ սօղրա թըպգը պէօյլէ պիր սբզըլըբ չըգտա, Օսմանլը տա Ռուս տա տէյէպիլիր քի, օ պիզիմ իքիմիզին պիլէճէյի չէյ տիր, պէյնիմիզտէ ահանամէ վար, օ սիզին գարըշաճաղընըզ չէյ տէյիլ տիր. վէ օ վագթ պիզ տէ ուզագտան պագտ գալըրըզ։

Կաղէթալարընն պու մագուլէ մուպահասալարը, պիր։

Պիր տէ բարլամէնթատէ տէ պու մագբէլէ մէշզաբէրէլէր ճերիան իթմիշտի՝ պիր թէրաֆտան Կրլատօթընն վիւքէլյա խիթաապէն, էյի տիւշինիւն, պէն ճէնկ իթմէյին տէմէմ, լաքին էօյլէ պիր սէպէպլէ ճէնկ իտէյիմ քի, ճէնկի տէյսին, վէ եալընըզ պիր նէֆսանիյէթ՝ պիր քիպր՝ եա պիր պօշ պահանէ եա զարաղ ճէնկի օլմասընն։

Վիւքէլատա Կլատսթօնա ճէվապ վէրիպ, պիզ պհնամէտէ ճէմին գարնընա նօգթա գօնմամըշ, եախօտ դաֆբն կէօղիւ գաբալը պըրագըլմըշ տէյի Ռուսիայա ճէնկ իթմէյէճէյիզ, էյէր օ տա իտէճէք իսէք. պիզիմ տավամըզ ինկիլթերրա իլէ ումում Էվրոբա մէնֆաաթընն մուհաֆազասը իչին տիր. ամմա Ռուսիա տէյէճէք քի, պէն Ինկիլիզին տէ ումում Էվրոբանընն տա մէնֆաաթընա տօգունանա ճամատէլերի Դօնկրէյէ արզ իտէճէյիմ, վէ պու պապատ գօնկրէնին գարարլարը.

նա տա բայէթ իտէճէյիմ, վագտա պու պապատ Ռուսիա իլէ իմթիզահայըզ. լաքին հանկը մատտ, պու մէնֆաաթլարընն պիրինէ տօգունուր. վէ հանկըսը աղունմամշ, պու հիւքմիւ Ռուսիատան գապուլ իտէմէյիզ, պու հիւքմիւ տէ գօնկրէ վէրմէճէք տիր, վէ գօնկրէ տէ պու հիւքմիւ վէրմէք իչին, թէքմիլ ահանամէ գօնկրէնին միւղաքերէսինէ հէվալէ օլունմալը տըր։

Պուրատա պիթթէր պու հաֆթա կէլէն կազէթալարընն մուպահասաթը, քի պունլարընն հիչ պիրի մութլադա պիր ճէնկ օլաճաղընը իմա իտէմէզ, հաթթա էն գիատէ հարպ թէրաֆտարլարը տա պունլարա վագթի օլտուգտա, վագտա ճէնկ օլմայաճագ տէմէյէ հիճապ իտէյօրլար իսէ տէ հիչ օլմադան ատճէլէ օլմայաճաղընա վէ տահա խայրըլը վագթլարա միհթաճ օլաճաղընա քէնտիսէրի տէ իսկեաթ օլուրյօրլար, նէ չարէ։

Ց. Վ. ԱՐԴԱՆ

Ա պիր ինկիլիզ զաղէթաճրնը»

Իմզասբյալա Էվամնթ Հերալտ ատթիսէ քի մէքթուպու նէչը իտէեօր.

Մուհարբիր էֆէնտի.

Հէր թարաֆտան Ինկիլիզէր, Ռուսլար, Ամէրիգալըլար վէ հաթթա Օսմանլըլար շունու սիւալ իթմէքտէ տիրլէր քի, Ինկիլթերրա սաի պիր չէյ կիպի կէօրիանէն պիր խուսուս հագգընտա նի՞չին Ռուսիա իլէ մուհարեպէ իտէճէք տիր։ Նու սիւալէ մուխթասարէն վէ միւթէտիլ պիր լիսանլա ճէվապ վէրմէք իսթէրիմ։

1856 տա Էվրոբա տուէլի մուտղամասը թարաֆընտան, Էվրոբա էչին պիր Գանունու ումումի թանզիմ գելընտը, վէ հաթթա պու Գանունու ումումիի, Ինկիլթերրա, Ֆրանսա վէ Ամէրիգա կկպի, տուէլի մուաղղամատան իչ տէվլէթ քէֆալէթլերի թահթընա պարալար։ 1871 տէ պիր Էվրոբա վէճլիսի թարաֆընտան պու Գանուն թահթը թէտգիգա ալընտը, թատիլ օլունմու, վէ էօյլէ իլան իտիլտի քի, տուէլի մուաղղամատան հիչ պիրիսի, պիթարաֆ օլան տէվլէթլէրին թէվասսութու թալէպ օլունմագընը, սայիր տէվլէթ իլէ մուհարէպէ իթմէեէճէք տիր։ 1877 նիսան այընտա, Թիւրքիա պիթարաֆ տէվլէթլէրտէն չէյլէ պիր թէվասսութ թալէպ իթտի, վէ թարիխճէ մուհագդագ պիր վուգուաթ տըրքի, Թուրքիանընն չու թէվասսութ թալէպի, Ռուսիանընն իլանը հարպընը վէ Ռուսասքէրինին Օսմանլը թօբրաղընա կիրմէսինի մէն իտէպիլէճէք գատար վագթընտա աուէլի մուաղզամատա վասըլ օլմասը։ Ռուսիա տէվլէթի, 1871 տէ միւճէտտէն թանզիմ գելընան ահանամէտէ (եանի 1856 ահանամէսինտէ) քէնտի հագգընտա թէրէթթիւպ իտէն թէճհիւտաթը էօյլէ էյի անլատը քի, իլանը հարպտան սօնրա տէրագապ Բրէնս կօրչագօֆ Էվրոբա գապինէթօլարընա պիր նօթա կէօնտէրիպ, Ռուսիա տէվլէթի, Էվրոբանընն էմէլ վէ արզուլէրինի իճրա իթմէք իչիւն Էվրոբա թարաֆընտան մէէմուրէն մուհարեպէկեէ կիրմէքտէ օլտուղունու իլան իթտի։

Բրէնս կօրչագօֆուն պու նօթասընա Ինկիլիզ հիւքիւմէթի լորա Տէրպինին պիր նօթասը իլէ ճէվապ վէրիպ, Ռուսիա տէվլէթինին պէօյլէ պիր մէմուրիյէթի օլտուղունու թէքզիպ իթթի. վէ պէյան իյլէսի քի, Ինկիլթերրա, Էվրոբանընն թատտիգ իթմէյէճէյի պիր սուրէթտէ Գանունի ումումինին թէպտիլ ու թաղէիրինէ մուվաֆֆագաթ իթմէյէճէք տիր։ Ինկիլիզ հիւքիւմէթի մէզքիւր նօթատա իլավէթէն պէյան իտէր իսի քի, թային օլունան պաղը նօգթալար իւզերինտէ ինկիլիզ մէնաֆիինէ խալէլ իրաս օլունմատըգճա, Ինկիլթերրա Ռուսիա վէ Թիւրքիա պէյնինտէ զուհուրա կէլէն մուհարէպէտէ պիթարաֆ օլաճագ տըր։ Ռուսիա թալէպ օլունան վատէրի վէրտի, վէ պու վատէրընա տախի բայէթ իթթի։ Մուհարէպէ իսթամպուլ մուշ օլմաղլա, տէվլէթլէր, տիբլոմասիա նօգթայի նաղարը իլէ, նիսան այընտա նէ հալտէ իտի ինէլէր, չիմտի տախէ երինէ օ հալտէ տիրլէր, վէ նիսան այընտա Ռուսիա գապուլ իթմէքտէ իտի քի, Գանունի ումումիյի թէպտիլ իթմէք Էվրոբայա այիտ պիր իշ տիր, վէ տէյիլ չուեա պու տէվլէթէ, հալ պու քի չիմտի Ռուսիա, Էվրոբանընն պու Գանունի ումումիսինին մուգթազիյաթը իւզերինէ հաքիմ օլմագ իտտիսասընտա պուլունույօր, վէ եախօտ, չէօյլէ սէօյլէյիլիմ, Այա Սթէֆանօստա իքմալ օլունան ահանամէնին թէմամընը տուէլի մուաղղամանն թէֆթիշ ու թէտգիգինէ հէվալէ իթմէքտէն իմթինա իտէյօր։

Ինկիլթերրա, Գանունի ումումիյէ քէֆալէթ իտէն տուէլի մուաղղամատան պիրիսի սրֆաթը։ յա, պիթթապ չունու աէյօր քի, նէ Օսմանլը թօբրաղընճա թէպէտաիւլաթ իճրասընա վէ նէ Ռուսիայա պաղը միւքեաֆաթ վէրիլմէսինէ վէ նէ Պուլղարիսթանընն պունտան պէօյլէ թիւրքիա գըթաաթընման պիրիսի օլմամասընա վէ նէ տէ էրմէնիսթանընն չուեա պու գըսմը Ռուսիայա թէրք իտիլմէսինէ քէնտիսի (ինկիլթերրա) իթիրազ իթմէզ. ֆագաթ ինկիլթերրա իսթէյօր քի, 1856 տա թանզիմ վէ 1871 տէ թանզիգ օլունան Գանունի ումումինին հիչ պիր գըսմընը չէնտի էլիյլէ իպթալ իթմէսին։

Տէվլէթի Ալիյէճ իճրա օլունաճագ հէր նէվ թէպէտտիլաթ Էվրոբանընն հէյէթի մէճմուասընա արզ օլունուպ, թատտիգ օլունմայը տըր։ Էվրոբա Այա Սթէֆանօս ահանամէսինին հէր պիր պէնտինի թահթը թէտգիգա տալըպ, պու ահանամէ կէչէն նիսան այընտ գատար թանըմըզ վէ Ռուսիա թարաֆընտան տախի վագթըյլա օնա միւրաճաաթ օլունմուշ օլան Գանունի ումումիյէ խալէլ կէթիրմէքտէ՞ մի տիր, վէ նասըլ խալէլ կէթիրմէքտէ տիր, պուրալարընը անլամալը տըր։ Էյէր Ինկիլթերրա Ռուսիայա գարշը մուհարեպէ ալար իսէ, պու չէյ չու աչըգ սէպէպ մէպնի օլաճագ տըր քի, սաիր ատուէլի մուաղղամանն ըրիզասը օլմագընը Ռուսիանընն Գանունի ումումիտէն պիր հարֆ պիլէ տէյիշտիրմէսինէ միւսաատէ օլունամագ։

Գապիլ տիր սիւալ օլունաճագ քի նի՞չին Ինկիլթերրա, պէյքի եալընըզ ջլտրուղու հալտէ, Էվրոբա Ֆանունի ումումիսինին ինթիգամընը չըգարմագը քէնտի իւզերինէ ալաճագ տըր, նէ՝ վագթի քի Ֆրանսա վէ Ավսթրիա հէման Ինկիլթերրա գատար, վէ Ալէմանիա վէ Իթալիա տախի պաղը ճիհէթլէրի, Ինկիլթերրանընն իթթիխաղ իթտիյի թէտապիրի իթթիխաղ իթմէյէ քէնտիլէրինի տախի պօրճլու տուրլար։ Ֆագաթ պունա ճէվապ վէրմէք գօլայ տըր։ Էյէր Ֆրանսա, Ավսթրիա, Ալէմանիա վէ Իթալիա հէր նէ սէպէպ տախի մէպնի օլա, պէյնէտտուէլ միւնագըտ ահանամէլերտէն քէնտիլերի իչին թէրէթթիւպ իտէն թէահիւտաթը իճրա իթմէքտէն իմթինա իտէյօրլար իսէ, պու չէյ պիր սէպէպ տէյիլ տիր քի Ինկիլթերրա տախի քէնտի հագգընտան վազ կէչսին։

Իմիտ իտէրիմ քի Ռուս տօսթլարըմըզդն հրսսիյաթընա տօգունաճագ պիր չէյ տէմէյէրէք էֆքեարրմը պէյանէ մուվաֆֆագ օլաուսմ. ֆագաթ պէտապխթը ղըմըզ իպթիզասընտան էյէր պիր պիրիմիզ ալէյհինէ սիլահանաճագ իսէք, լազըմ տըր քի, մուհարեպէնին ասըլ սէպէպի հագգընտա չիւահէ գալմասընն։

Պէյօղլու, 1 մարթ։

Բրէնս կօրչագօֆուն միւրէվվիճի էֆքեարը պուլունան Ժուրնալ տը Սէն Բէթէրսպուրկ զաղէթասընն Ինկիլթերրայա գարշը եաղմըշ օլտուղու չէտիտ պիր պէնտին խիլաֆասընը պունտան ագտէմ թէնկրաֆ խապեր վերմիշ իտի՝ Մէզքիւր զաղէթանընն սօն բօսթա իլէ վարիա օլան նիսխէրէրինտէն պիրիսինտէ պէնտը մէզքիւրուն ասլը կէօրիւմէքլէ, պէր վէճհը սթի թէրճիւմէ իտէրիզ։

Մուգատտէմաթը սուլհիյէ ագտ օլունտու վէ թատտիգ իտիլտի։ Գօնկրէնին թէճէմմիսի մուգարրէր տիր։ Գօնկրէտտ գապինէթլէրտէն հէր պիրիսի էֆքեար ու հարաքեաթընճա քեամիլէն սէր պէսթ օլաճագ տըր։ Շիւպհէ եօգ տուր քի, մուրախխասլարընն պէօյիւք գըսմը, էյրօբաճա իհթիյաճ կէօրիւլէն գավի վէ միւանայիմ պիր սուլհ հուսուլ կէթիրմէք արզուսի իլէ Գօնկրէյէ կէլէճէքլէր տիր։

Ֆագաթ պիթթիւն ալէմ, պէրահլանմասընը կէօրէրէք մէարուբ նլտոզու ուֆուգ (հորիզոն) իւզերինտէ եէնի պուլութլար զուհուրա կէլմիշ տիր, վէ պիր տէֆա տահա Ինկիլիզ բօլիթիգասը, էյրօբանընն սուլհ իւմիտլերինէ մուզայիր պիր հարաքեթտէ պուլունույօր։

Ռուսիա, հագգը, ինսանլէթքէզվէրանէ վէ գավի պիր սուլհ էլէ կէթիրմէք մագսատինէ պիր սուրէթի մէշրուատտէ տէվամ իտերէք, վատընը իճրա, էջ մուգատտէմաթը սուլհիյէնին սուրէթինի գապինէթօլարա թէպլիղ իթտիսի, վէ պու ահանամէնին Էվրոբա մէնֆիինէ միւթէալլիգ օլան նօգթալարը իւզերինէ միւպահասաեի գապուլ իյլէտիմի վագթտա, վէ տիկեր ճիհէթտէն ասքերինի վաբօրա պինտիրէրէք ահանամէնին ահքեամընը մէվգիի իճրաեէ վազ իթմէեէ հազըրլանմագտա պուլունտուղու հալտէ, Ինկիլիզ տօնանմասը Մարմարա տէնիզինտէ կէղինմէքտէ տէվամ իտէեօր վէ եէնի զըրհլըլար իլավէսիյլէ գուվվէթլէնտիրիլյօր։

Պու թէհտիտքեարանէ նիգմայիշէն մագսէտ նէ՞ տիր վէ պու նիմայիշ նէ հագգա իսթինատէն իճրա օլունույօր։ Ինկիլթերրա

Ռուսիա վէ եա Թիւրքիա իլէ մուհարէպէտէ՞ մի տիր։ —Թուրքիա վէ Ռուսիա պէյնինտէքի մուհարէպէ, քի պունուն իչին Ինկիլթէրրա իլանը պիթէրաֆի իթմիշ իտի, խիթամ պուլմանը մը։ Զաթը հաղրէթի բատիշահի, թէհտիտ թահթընա պուլունան քէնտի ասայիշի հալինի թէէմին իթմէք իչուն՝ պու միւթթէֆիգ տօնանմայը քէնտի իմտատընա չաղրրոը՞մը։ Թիւրքիատա միւթէմէքքին Ինկիլիզէր թէհլիքէ՞տէ մի տիրլեր։

Խա՛յրը, մուհարէպէ խիթամ պուլմուշ տուր, սուլհ իպգա գըլընմէշ վէ զաթը հաղրէթի բատիշահի Ինկիլիզ տօնանմասընին իչէրի կիրմէսինէ գարշը բրօթէսթօ իթմիշ տիր։ Ինկիլիզ տօնանմասը զաթը հաղրէթի բատիշահինին միւրատը խիլաֆընա օլարագ, վէ պագի օլան ահտնամէլերի աչրգտան աչրգտան իկալ իտէրէք Մարմարատէնիզինէ կիրմիշ տիր։ Ինկիլիզ տօնանմասը զաթը հաղրէթի բատիշահինին միւրատը խիլաֆընա վէ հագգա մուղայիր օլարագ տըր քի Մարմարա տէնիզինտէ գալըյօր, վէ Ինկիլիզէրին ճան վէ մալլերինի մուհաֆազա իթմէք տէսիսէսի տէ, էօյլէ պիր տէսիսէ տիր քի Ինկիլիզէր քէնտիլերի հէբսինտէն էվվէլ կիւրմիւշ տիրլեր։

Տահասը վար։ Ինկիլիզ գապինէթի Գօնկրէսէ էշթիրաքը խուսուսունտա միւշքիւլաթ իւզէրինէ միւշքիլաթ չըգարբյօր։ Ինկիլիզ գապինէթի թալէպ իթտի քի մուգատէմաթը սուլհիեէ ահտնամէսի թէմմամբյլա Գօնկրէսէ արզ օլունսուն։ Պու ահտնամէնին սուրէթի նէշրը օլունտու վէ միւնտէրիճաթընա պիթիւն ալէմ վագըֆ օլտու։ Ինկիլիզ գապինէթի թալէպ իթտի քի, ահտնամէնին հէր պիր պէնտի թահթը միւպահասաեէ ալընապիլսին։ Տէվլէթլէրտէն հէր պիրիսի ահտնամէ հագգընտա քէնտի էֆքարընը պէեան իթմէեէ վէ իսթէտիեի կիպի հարէքէթտէ պուլունմադա սերպէսթ օլտուղու պէեան իտիլտի։ Պունը՝ քեաֆի տէյիլ տիր, վէ Ինկիլիզ գապինէթինին չիմտիքի մէսլէքի, սուլհուն իպգասընը միմքիւնսիզ իտէճէք պիր չէյ զուհուր իթտիրէճէք կիպի կէօրիւնիւյօր։

Վէլհասըլ, պիզէ խապէր վէրիլիյօր քի, Տէրսաատէթ Ինկիլիզ սէֆիրինին բրօթէսթօսու իւզէրինէ, Պապը Ալի Ռուս ասքէրինին Պէօյիքտէրէտէն վաբօրա պինտիրիլմէսինէ մանխալիֆէթ իթմէեէ մէճպուր օլմուշ տուր. վէ պու ուրէթլէ, ահտնամէնին պաշլըճա պէնտլէրինտէն պիրիսինին իճրասը միմքիւնսիզ օլմուշ տուր։

Դաթիէն նէ՞ իսթէմէքտէ օլտուղունու Լօնտրա գապինէթօսունա սիւալ իտէճէք վագթի տէյի՞ մի տիր։

Լօնտրա գապինէթի մուհարէպէնին տէվամընը վէ պէօյիւմէսինի՞ մի իսթէեօր, նէ վագթի քի Էվրօբա վէ հաթթա մուհարիպլէր, ումումի պիր իթթիֆագ սայէսինտէ, սուլհուն իպգասընը վէ գաֆիլէշմէսինի արզու իթմէքտէ տիրլեր։

Էյլեր պունու իսթէյօր ֆսէ, տէսին վէ պիւթիւն ալէմ պիլսին Լօնտրա գապինէթի նէ իսթէյօր վէ նիչիւն պունու իսթէեօր։

Պիզ Էվրօբա մէնաֆիինտէն պահա իթմէեօրուզ։ Թէքքար տէրիզ քի, Էվրօբա մէնաֆիի, սուլհուն իպգասը թարաֆընտա տը։ Ֆագաթ թէհտիտ օլունան ինկիլիզ մէնաֆիի գա՞նղըլար տը։

Մըսը՞ր մը տը, Սիւէյիշ գանալը՞ մը տը, էլպէթթէ տէյիլ, պօղազլա՞ր մը տը։ Ֆագաթ պու մէսէլէ Գօնկրէսին միւզաքէրէսինէ թաալիգ իտիլմիշ տիր, վէ եալընըզ Ինկիլթէրրա քէնտիսի տիր քի Գօնկրէսին թէճէմմիւլինի թէէիիր իտէ յօր։ Վէլհասըլ, Տէրսաատէ՞թ մի տիր։ Ֆագաթ Ռուս ասքէրինին Ա՛յա Սթէֆանօստա պուլունմասը, Ինկիլիզ տօնանմասընին Մարմարա տէնիզինտէ պուլունմասընին նէթիճէսի տիր, վէ հէմման Ինկիլթէրրա քէնտիսի տիր քի, Ռուս օրտուսունուն վաթանլարընա ավտէթինի թէէիիր իտէյօր։

Ազիմ թէէսիւֆլէ պէեան իտէրիզ քի, Ինկիլիզ հիւքիւմէթինին չու մէսլէքի, անճագ պիր սուրէթլէ իզահ իտիլէպիլիր։ Ինկիլիզ հիւքիւմէթի, Շարգ պուհրանընին իպթիտասընտան պէրի վէ մուհարէպէ էնասընտա իթթիխազ ելթմիշ օլտուղու միւէվվէլ վէ խասիմանէ բօլիթիգա նէթիճէսի օլարագ պիր հալը թէրէտիւտէ կիրիֆթար օլուպ, Ա՛յա Սթէֆանօստա ագա օլունան միւսալէհլեէ Ռուսիանընն պիր մուզաֆֆէրէեթի վէ Ինկիլթէրրանընն Շարգտա օլան հուֆուզունու իկալ իտէն պիր չէյ նազարը՛յա պագմագտա տը։ — Ինկիլիզ գապինէթի իչին լազըմ օլան չէյ, եա Ռուսիաեը պիր մաղլուպլեէթ տիւչար իթմէք, վէ եա, Ռուսիանընն օրմուշ պիթմիշ չէյլերինէ գարշը, Ինկիլթէրրա թարաֆընան վէ եալընըզ Ինկիլթէրրա մէնֆաաթընա օլարագ օրմուշ պիթմիշ պիր չէյ չըգարարագ պիր կէօսթէրիշ իթմէք իսթէեօր։

Էվրօբանընն իչինէ կէլի՞ր մի քի եալընըզ պիր տէվլէթ սուլհ մէնաֆիինի իկալ իթսին, շարգտա եէնիտէն գան տէօքիւլմէսինէ վէ պէլքի տէ ումումի պիր մուհարէպէյէ սէպէպ օլսուն, տէյիլ պիր պաշգա մագսէտլէ, իլլա եալընըզ, քէնտի ամ՞ր էրէբէսընը վէ նուֆուզունու իգնա իթմէք իչին։ Պու պիր աղըր մէսէլէ տիր վէ գապինէթլէր վէ էֆքարը ումումիյէ պունու նազարը տիգգաթա ալմալը տը։ Տիբլոմաթիգ թէճնիս պէյանաթ վէ ուզուն սէօզլէր վագթը կէչմիշ տիր, Պիւթիւն ալէմ սուլհ իսթէյօր։ Եալընըզ Ինկիլթէրրա պունա միւմանաաթ իտէյօր։ Էվրօբա պու չէյէ միւսաատ իտէճէ՞ք մի տիր։ Էյէր իթմէյէճէք իսէ. Ինկիլթէրրայը մուհաքէմէյէ չէքմէլի, վէ տօնանմասընը պօղազտան չըգարըպ պիր տահա իչէրի սօգմամայը վատ իտէրէք, հագգտաիրէսինէ կիրմէսինի Ինկիլթէրրատան չէտիտէն թալէպ իթմէլի տիր։ Ամմա էյէր տուէլի մուազզամ Ինկիլթէրրանընն սուլհա միւմանաաթ իթմէսինէ միւսաատ իտէր իսէ, վայ օ վագրթ էէրրանընն իսթիգլալընա, վէ տիւնեանընն ասայիշի օլ վագրթ Ինկիլիզ բօլիթիգասընընն քէյֆինտէն ասըը օլաճագ տը։

ԻԽԹԱՐ

Թաչրատա պուլունան ապօնէէրիմիզին էքսէրիսինին միւտաէթլէրի խիթամ պուլմուշ օլտուղու հալտէ, հէնիւզ տէյնէրինի թէսվիյէ իթմէմիշ օլտուգլարընտան, թէէքիտ վէ մուհարրէրաթ իլէ ուզրաչմադա մահալ պրագմայարագ, լութֆէն ապօնէ պէտէլլէրինի խարէխանէմիզէ կէօնտէրմէլերի չիտտէթլէ ըէճա օլունուր։

ՏԷՐՍԱԱՏԷԹ ԹՐԱՄՎԷՑ ՇԻՐԲԷԹԻ

(Բաբէօրլնօպտ դէֆթէր վէ էյրնօ)

ՊԻԼԱՆՉՕ

ՄԱԴՊՈՒՉԱԹ

	Ղուրուշ	Ղուրուշ
1. Հէնուզ թէտավիւլէ չըգարբլմամըշ հիսսէ.		48,000,000 —
2. Էտէվաթ վէ մէֆրուշաթ.		20,000,000
3. Էտավաթ վէ մէֆրուշաթա իլավէ Էնվայի էտէվաթ վէ մէֆրուշաթ իչին 1874 տէ.	224,223 50	
Էնվայի ինշաաթ իչին 1875 տէ.	18,089 —	
Էպնիյէ ինշաաթը իչին 1876 տա.	45,911 —	288,223 50
4. Ինշաաթ էտավաթը.		23,550 —
5. Օթ վէ լէվազիմաթը սայիրէ Մէրքէզի տէքօտա.	49,824 50	
Ագ սէրայ վէ Պէշիքթաշ տէքօլարընտա.	81,027 75	130,852 25
6. Իսթիճարաթ, 1878 է այիտ.		40,121 —
7. Մէսարիֆաթը միւխթէլիֆէ 1878 է այիտ.		44,362 50
8. Սանտըդ.		
Նագտէն մէվճուտ.	113,390 75	
Սօսիէթէ ժէնէրալտա տէքօզիթ.	576,354 —	689,744 75
9. Մաթլուպաթը մախթէլիֆէ Տայիրէի Պէլէտիյէտէն.	526,890 —	
Պապը Սէրասքէրինին հիսապընա օլարագ, Ղուրուշ		
Մալիեէտէն 75,446 50		
Քէզա, գայիմէ օ.		
լարագ ղ. 200,000 80,000 —		
Քէզա, Թօքհանէ		
իչին, գայիմէ օլարագ ղ. 623,000 249,200 —	404,646 50	
Մուխթէլիֆ հիսապլարտան պագիյէ.	109,748 75	1,041,285 25
		70,258,139 25

ՄԷՏՖՈՒԱԹ

1. Սէրմայէ.		68 000,000
2. Իհթիեաթ ագճէսի.		478,986 32
3. Էտավաթըն մուհաֆազասը իչին ագճէ.		326,255 18
4. Սէնէի սապրգա դուբօնլարը		
Ֆայիզ, Նօ. 1	320 —	
Թէմէթթիւ, » 2	328 —	
Ֆայիզ, » 3	680 —	
Թէմէթթիւ, » 4	2,120 —	
Ֆայիզ վէ թէմէթթիւ » 7 վէ 8	4,910 —	
Քէզա, » 9 վէ 10	22,700 —	32,258 —
5. Մուալլագ հիսապ, մարգալար.		22,658 75
6. Էտէվաթ վէ մէֆրուշաթտան թէնզիլ		
Մէվճուտաթ էսամիսինտէն չըգարբլմըշ օլան 80 ատէտ տէմիր չըպուղուն վէ պաղը ուֆագ էտավաթըն դէյմէթի.	43,473 25	
Պիր գուբէնին սաթըլմըշ օլան պաղը լէվազիմաթը՝ վէ աթ թագըմարը.	2,820 —	
Սաթըլան 59 ատէտ օմնիպիւս, 30 ատէտ նագլիեէ արապասը վէ 119 բէս աթ.	535,040 —	
Օմնիպիւսլէր վէ նագլիեէ արապալարը վէ աթլար վէ գուբէտէն զարար ղ. 556,029 89		
Էօլէն 4 աթտան տօլայը զարար » 14,800 —	570,829 89	1,152,063 14
7. Տույունաթը մուխթէլիֆէ		
Հիսապը ճարի իլէ.	17,643 75	
Թէէմինաթ ագճէսի իլէ.	16,727 25	34,371 —
8. Քեար վէ զիան. սաֆի թէմէթթիւ		208,546 86
		70,258 139 25

Տէրսաատէթ. 31 քեանունի էվվէլ 1877.

Ռէմմի միտիր — Պ. Սարէյօրկ.

Պոհհասապաթ միտիրի — Հ. Ժ. Լաղ-

Իտարէ մէճլիսի
Սեգոհ Մ-ֆոոգ, Ռէիս
Տ. Ֆէրենոզլու, Ռէիսի ասանի
Րիֆոռիէ. Ժ. Գասանօվ
Տ. Բաֆալի. Ալէքս. Բալի.

ՍԱՐԱՖԻՅԷ

ՂԱԼԱԹԱ ԲԻԱԶԱՍԸ

23 Մարթ

Էսհ ումմ. միւն ագչ. գաբ.	8-32
Պու սապահ	8-34
Խթիգ. 65 (Մութօն) 6 % ֆ.	40-
» 65 » 6 % ֆ.	40-
» 69 (Բինար) 6	38-
» 72 (Պօնտիս Թրէզօր) Լ.	14-25
» 73 6 % ֆ	36-
Բումիլի չըմէնտէֆէր 3 %	27-50

—

ԱԴՋԷԼԷՐԻՆ ԲԻԱԶԱՄԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղրշ. տան	Ղրշ. Փ
Գէեազ մէճիտիյէ ֆարգը	106-
Մէթալիք »	121-
Գագըր »	170-
Գայմէ »	263-
Ինկիլիզ լիրասը	109-
Ֆրանսըզ ալթունու	86-38
Բօլ	89- 2
Գրրըմից ալթունու	50-30

ԻՏԱՐԷԻ ՄԱԽՍՈՒՍԷ

ՎԱԲՕՐԼԱՐԸ

Իզմիտ խաթը

Տէրսաատէթտէն հարէքէթ, չարշէնպէհ վէ ճումաա իրթէսի կիւնլէրի, Տարիճա վէ Գարամուսալ իսկէլէլերինէ օղրայարագ։ Իզմիտէն ավտէթ, բէնչշէնպէհ վէ բազար իրթէսի կիւնլէրի, եէնէ մէզքիւր իսկէլէլերէ օղրայարագ։ Ախշամը՝ Տէրսաատէթէ վիւսուլ։

Սիրիտ խաթը

Տէրսաատէթտէն հարէքէթ, օն պէշ կիւնտէ պիր սալը կիւնլէրի, Զանագալէ, Մօլիվօ, Միտիլլի, Իզմիր, Սագըզ, Գանտիա, Ըէթիմօ վէ Հանեա իսկէլէլերինէ օղրայարագ։ Տէրսաատէթէ միւվասէլէթ, օն պէշ կիւնտէ պիր բէնչշէնպէհ սապահը։

Անատօլու խաթը

Տէրսաատէթտէն հարէքէթլէ հէր չարշէնպէհ կիւնլէրի, Էրէյլի, Ինէպօլու, Սինօպ, Սամսօն, Օրտու, Գիրէսօն, Թրապզոն վէ Ռիզէ իսկէլէլերինէ օղրայարագ։ Ավտէթ հէր չարշէնպէհ կիւնլէրի եէնէ մէզքիւր իսքէլէլերէ օղրայարագ։ Տէրսաատէթէ միւվասէլէթ բազար էրթէսի սապահը։ Ան պէշ կիւնտէ պիր Պաթումա։

Պարբրն խաթը

Տէրսաատէթտէն հարէքէթ, հէր չարշէնպէհ կիւնլէրի, Ամասրա վէ Պարթընն իսկէլէլերինէ օղրայարագ։ Պու իսկէլէլերէ օղրայարագ հէր ճումաա ավտէթ վէ բազար իրթէսի Տէրսաատէթէ միւվասէլէթ օլունուր։

Պանտրմա խաթը

Տէրսաատէթտէն հարէքէթ, բէնչշէնպէհ ախշամը՝ Բէրամա վէ Պանտրմա իսկէլէլերինէ օղրայարագ։ Հէր ճումաա ավտէթ վէ ճումաա իրթէսի սապահլարը Տէրսաատէթէ միւվասէլէթ օլունուր։

Սելանիք խաթը

Տէրսաատէթտէն հարէքէթ, ճումաա կիւնիւ, Կէլիպօլու վէ Զանագալէ իսկէլէլերինէ օղրայարագ։ Հէր սալը կիւնլէրի, մէզքիւր իսկէլէլերէ օղրայարագ ավտէթ վէ բէնչշէնպէհ կիւնիւ Տէրսաատէթէ միւվասէլէթ օլունուր։ (Ճաբօր պաղէն կիտիչ վէ պաղէն կէլիչտէ չօգ տէֆա Այնօրօզա օղրար)։

Մարմարա խաթը

Տէրսաատէթտէն հարէքէթ, հէր նալը սոպահը՝ Պիզատոս, Սիլիվրի, Էրէքլի, Թէքիրտաղ, Կանօս, Խօրա՝ Մէլէֆթէ, Մարմարա, Բաչալիման, Արթագի վէ Գարապուրուն իսկէլէլերինէ օղրայարագ։ Եէնէ պու իսկէլէլերտէն կէչերէք, հէր բէնչշէնպէհ ախշամը՝ Տէրսաատէթէ միւվասէլէթ օլունուր։

Կէմլիյիկ խաթը

Տէրսաատէթտէն հարէքէթ, սալը վէ ճումաա կիւնլէրի, Մուտանեա իսկէլէսինէ օղրայարագ։ Բէնչշէնպէհ վէ բազար կիւնլէրի էօյլէտէն սօնրա ավտէթ օլունուր։ Ճումաա էրթէսի կիւնիւ Մուտանեայա վաբօր կիտէր վէ եէվմի մէզքիւրտէ ավտէթ իտէր։

Զօղազ վէ Զուրուն վէ Գուլագ վէ Պէյրն վէնէվայի սընրը խասթալըգլարը

Զէնտ սէնէտէն պէրու Բարիս վէ Վիէննանընն էն մէշհուր մէքթէպլէրինտէ, պալատէքի խասթալըգլարընը էմրի թէտավիսի ուսուլունու թահսիլ իլէ, պու տէֆա Տէրսաատէթէ վիրուտ իթմիշ օլան Տօգթօր Ճ. Ամանեան էֆէնտի, իլլէլի մէզքիւրէյէ տուչար օլանլարը հէր ճումաա վէ բազար կիւնլէրի սաաթ 7տէն սօնրա Պէյօղլունտա Պալըգ բազարը ճիվարընտա Էրմէնի քիլիսէսին՝ն արգա գարուսոդ գարչըսընտա, Էրմէնի քիլիսէ սօգաղընտա Ն. Ճ խանէսինտէ վէ սաիր կիւնլէր տախի Պաղչէ գարուսունտա Էմին էօնիւ ճիվարընտա կէօմրիւյիւն գարչըսընտա, 33 Նու. մէրօլու Մ. Սօթիրիատէսին էճզախանէսինտէ սաաթ 8տէն սօնրա գապալ իտէր։

Սալը վէ ճումաա էրթէսի կիւնլէրի տախի Մէքթէպի Թրպպէյէի Շահանէտէ կէլէն խասթալարը մէճճանէն պագաճագ տը։

Սահիպի ղաղէթա
Ա. Ղ.

Տպագրատ. Ե. Գավգաճեան
Ամենապատուա Քիւրտիսի խանը Ն 26